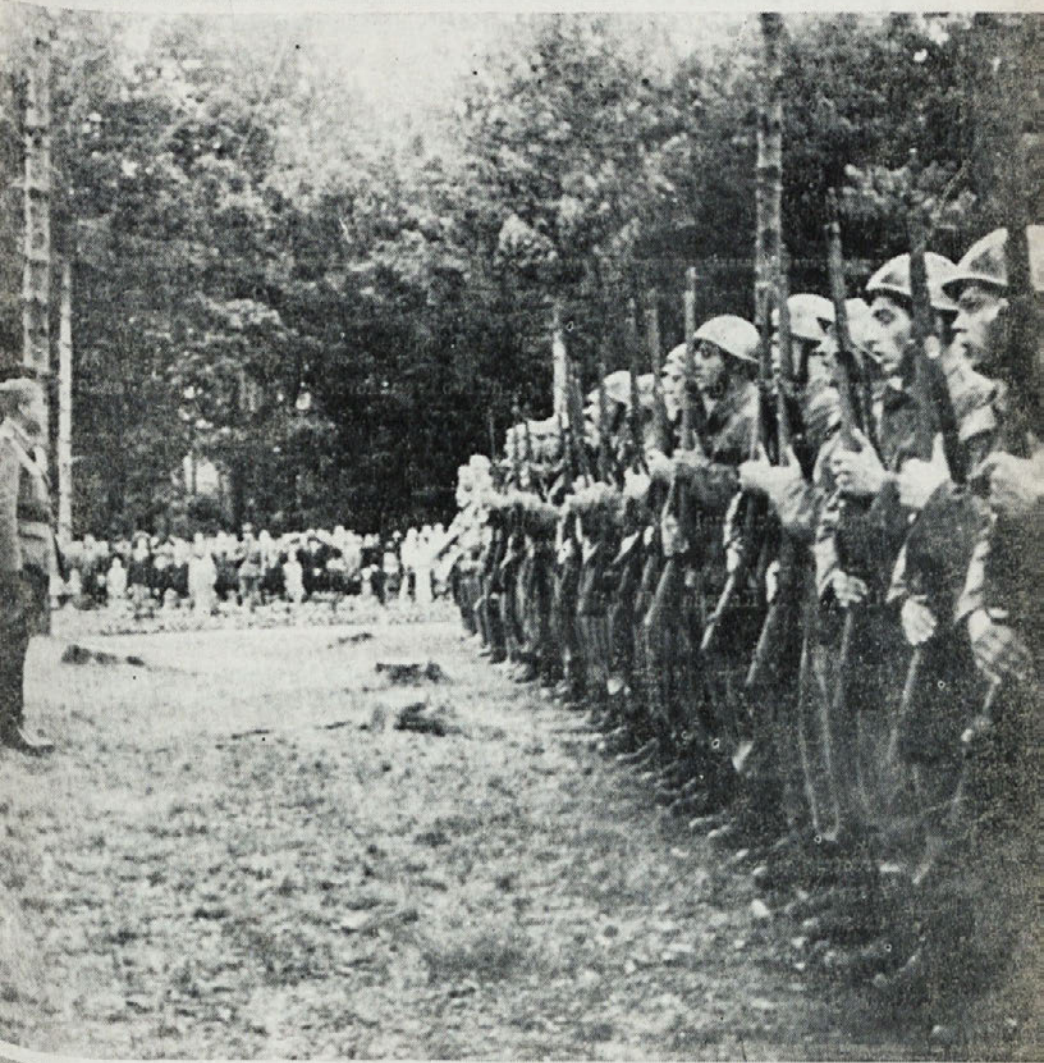

Tabor

1967

EL FORTIN

Št. 11

DSPB TABOR v ARGENTINI obvešča vse svoje člane in prijatelje, da bo dne 10. decembra 1967 v prostorih „Atenea Don Bosco“ v Ramos Mejía

XI. društveni tabor

z naslednjim sporedom:

1. Ob 10 uri v kapelici „Atenea“ sv. maša v spomin generala Leona Rupnika in ostalih protikomunističnih borcev in žrtev
2. Spominska slovesnost
3. Občni zbor DSPB Tabor

Dolžnost vsakega člana je, da se tabora udeleži in tako potrdi nujno naše borbe in zahtevo narodne pravice.

BOG — NAROD — DOMOVINA

Starašinstvo

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TABOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor; odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Jože Jenko.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 933.090

NAROČNINA: Južna Amerika 500 pesov. odn. enakovrednost v dolarju. U. S. A. in Kanada 3.50 dolarja letno; Anglija in Avstralija 1 funt šterling; evropske države 2 dolarja

Naročila, reklamacije in nakazila pošiljajte na naslov upravnika: José Jenko, Pedernera 1075, Villa Madero, prov. Buenos Aires, Rep. Argentina

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

NASLOVNA SLIKA

Na Vseh svetih dan leta 1944 je v Gaču junakov na Orlovem vrhu slovenske prestolnice pomočnik poveljnika ppolk. Milko Vizjak poveljeval domobranskim četam, ki so prikorakale, da bi skupaj z najvišjimi predstavniki oblasti in ustanov ter z množico hvaležnega prebivalstva v veličastni spominski svečanosti dali zaslužen čast tistim, ki so padli, da bi naš narod živel svoboden. — Po vsenarodni žalogrji leta 1945 je ta spomin postal simbol in zaveza, ka slava borcev za Boga — Narod — Domovino gre iz roda v rod.

Tabor

Črna zdi se manj gomila,
le da svobodna si Ti...

(Domobranska pesem)

Noviembre 1967

BUENOS AIRES

November 1967

Dr. Tine Debeljak

Ob petdesetletnici sovjetske revolucije 1917 — 1967

Za pričujoči članek me je naprosil g. dr. Stanko Kociper. — Ker bi se mu ob njegovi petdesetletnici rad oddolžil za odlično pisateljsko sodelovanje pri mojem **Domu in svetu**, sem mu skušal prijateljsko ugoditi. Naj mu bo moj dar k njegovemu življenjskemu jubileju. — Op. pis.

Leta 1848 je izšel **Komunistični manifest**, ki sta ga spisala nemški žid **Karl Marks** in njegov sodelavec industrijalec **Engels** in ga zaključila z besedami: „Komunisti smatrajo, da je zanje nevredno skrivati svoje načrte in namene, ter izjavljajo odprto, da njihovi načrti ne morejo biti izpeklani v dejanje brez nasilnega uničenja vsega tradicionalnega rada. **Tresite se vladajoči razredi, pred eventualno komunistično revolucijo!** Proletarci ne morejo v njej izgubiti drugega kot svoje verige. Dobiti pa morejo v njej — **ves svet!**“

To je zapisal Marks, učen sociolog a ne politik, ki je postavil sicer filozofske temelje socialističnemu gibanju, z revolucijo v praksi pa ni uspel. Njegov poizkus z organiziranjem svetovnega delavskega razreda v I. **Internacionali** je propadel še za njegovega življenja. Pozneje je nastala II. **Internacionala**, pa je tudi doživela zlom pred prvo svetovno vojno.

Toda tisti, ki je na podlagi „marksizma“, na podlagi načel v **Komunističnem manifestu** uspel z revolucijo sedemdeset let pozneje, je bil **Lenin**. Uspel je tam, kjer Marks ni pričakoval: v **Rusiji leta 1917**. Če je bil Marks **prerok** take socialne revolucije za ves svet, je bil nje **izvojevalec**, strateg in taktik vsaj za en del sveta — **Lenin**. Toda ta revolucija v **Rusiji** je imela tak pomen za ves svet, kot je argentinski teolog in filozof pokojni msgr. **Franceschi** zapisal, da je „pomembna tako kot samo še **Kristusova smrt**,

kajti tega meseca — novembra — se je zgodil **prelom med preteklostjo in bodočnostjo** in nastal triumf nove vere, vere **komunističnega materializma**.“

Najprej je bil marksizem, potem je sledil leninizem in njemu stalinizem... za njim titoizem, maoizem in castrizem... v različnih podobah to, kar je zamislil Marks in prvi izpeljal Lenin.

O tem, kako je prišlo do te ruske, oz. takoj nato **sovjetske** revolucije pred petdesetimi leti, naj napišem nekaj besed.

Svoj čas — menda leta 1953 — sem v revijo pokojnega svétnika Škulja — Slov. Besedo — napisal članek o petdesetletnici „boljševikov“, ki so nastali leta 1903 na sestanku ruske socialistične stranke v Londonu. Tedaj je izpadlo glasovanje tako, da so dobili večino („boljšoj part“) Lenin in tovariši, manjšino pa drugi. Tako so se odslej eni imenovali „**boljševiki**“ (večinski), drugi pa **menjševiki**“ (manjšinski); dve frakciji torej v eni sami stranki. — Leninov monografist Chasl je zapisal, da je bilo to „**najvažnejše glasovanje XX. stoletja**“. — In kaj je bilo tam predmet glasovanja? Samo to: ali naj bo ruska socialistična stranka — „**stranka**“, to je združevanje, ki išče čim več svojih pristašev, da more zmagati v borbi z drugimi strankami z demokratičnimi metodami večine, ali naj bo revolucionarno „**gibanje**“, ki naj izobrazí samo majhno število **izbrancev**, katerim bo pa revolucija življenjski „**poklic**“; ti naj potem zrevolucionirajo proletarske množice — ne v spontano, temveč v **znanstveno vodeno** revolucijo.

Zmagal je Lenin vsaj tisti hip, dasi je pozneje prišel zopet v manjšino, zlasti po neuspeli revoluciji leta 1905, ki se je je tudi vodstveno udeležil. Ime „boljševik“ pa je ostalo njemu in njegovim pristašem in je torej ta oznaka starejša kakor „komunist“ za iste ljudi. Slejkoprej so bili vsi — „boljševiki“ kakor „menjševiki“ — člani iste delavske internacionale — **II. Internacionale**, ki je imela svoj sedež v Amsterdamu.

Stvari so začele dobivati drugačno obličje šele **med prvo svetovno vojno**, ki se je začela z umorom avstrijskega prestolonaslednika in njegove žene v Sarajevu junija 1914. leta.

Lenin je iz Rusije pribežal na avstrijsko Poljsko, v Galicijo, in se nahajal v Zakopanem pri Krakovu. Tu ga je iskala avstrijska policija. Njegovi prijatelji, najboljši tedanji poljski pisatelji, Orkan, Žeromski in Kasprovicz, ki so simpatizirali s socialisti, so dosegli pri voditelju avstrijske socialdemokracije dr. Adlerju, da je avstrijskega notranjega ministra prepričal, da „Lenin gotovo sovraži ruskega carja še bolj kot Avstrijci, ki so z njim v vojni.“ Na podlagi te intervencije je dobil Lenin prehodno dovoljenje v švico. V švici se je sestal z drugimi ruskimi političnimi emigranti. Videl je, kako se je socialistična II. Internacionala razdelila na tri frakcije: 1.) v „**socialpatriote**“, ki so glasovali v svojih parlamentih za odobritev vojnega proračuna za „**obrambo domovine**“. To so bili Francozi (Jaurés, ki je bil takoj po glasovanju ubit), Nemci, Avstrijci, Italijani... 2.) v „**pacifiste**“, ki so nastopali proti vojni v smislu čimprejšnje sklenitve

miru, in 3.) v „revolucionarje“, ki so hoteli napraviti še med vojno socialno revolucijo. Takoj po prihodu se je tem na čelo postavil Lenin in je že 11. nov. 1914 zapisal: „Dolžnost proletarijata ni, braniti svojo domovino, ampak pripravljati konec kapitalizma! Spremeniti imperialistično vojno v meščansko, mora postati geslo dnevnega reda!“ In tedaj je Lenin tudi prvi in prvič izrazil idejo, ustanoviti novo Internacionalo na tej nenarodni, da, protinarodni bazi s klicem: „Tretji Internacionali bo pripadala naloga organizirati proletarske sile za revolucionarno borbo proti kapitalističnim vladam,... za osvojitvev politične oblasti... II. Internacionala je mrtva, premagal jo je oportunistem. Dol oportunistem! Živela III. Internacionala!“ In to misel — izkoristiti vojno zmedo za revolucijo — je zastopal potem leta 1915 v gorski vasi Zimmerwald, kjer so zborovali mednarodni socialisti, kar jih je bilo v Švici. Bil je v manjšini, toda podprli so ga poznejši nemški „spartakovci“ (Liebknecht). Zmagali pa so s to idejo l. 1916 v nadaljevanju zborovanja v Kienthalu, kjer je zmagal „internacionalizem nad nacionalizmom“. Iz francoske knjige „De Zimmerwald au bolchevisme“ posnemam nekaj stavkov, ki so padli na teh zborovanjih. N. pr.: „Antimilitarizem in antipatriotizem sta osnovni ideji delavskih združenj. — Ne mir, ampak vojna, meščanska vojna naj bo naše geslo! — Ne bi bilo slabo, ko bi bili Francozi poraženi! — Vse je le razredni boj in delavska solidarnost itd.“ S temi gesli so začeli širiti demoralizacijo predvsem med vojsko. V Franciji se je pojavljal že tak defetizem, da ga je moral gen. Foch s silo zatirati v vojski; o njem je tožil Petain pred Verdunom in je bila nevarnost, da se bo morala francoskega vojaka strla tik pred zmago. Tedaj so pisali listi, da se ta razkroj širi po ruskih emigrantih, katerim so nasedli tudi taki pisatelji, kakor Romain Rolland, ki je zapisal, da „od vsega početka delamo v polnem sporazumu z ruskimi revolucionarji...“ Tedaj so se tiskali stavki: „Obramba domovine ni stvar socialistov...“ Ali: „Ne iščite sovražnika na drugi strani strelskih jarkov; glavni sovražniki ljudstva so med nami tostran meje!“... Neki Beranger je tedaj — 1917 — zapisal, da ta demoralizirajoča politika prihaja od — „nemškega agenta Lenina“!

Danes ni več skrivnost, da je bil Lenin plačani nemški agent, ki je res sovražil carja bolj kot sovražnike ruskega naroda Nemce, ter je z nemško pomočjo uresničeval zimmerwaldski načrt antimilitarizma. Danes je ugotovljeno, da je imel odprt račun pri nemški državni banki v Švici (že od 2. 11. 1914!). Istotako je imel Trockij, ki je bil poročen s hčerko gerenta stokholmske banke, odprt račun pri bančnem trustu, kjer so bili glavni delničarji nemški židje (Warburg, Schlieff, Rathenau...). So priče, ki trde, da so Nemci izplačali ruskim boljševikom še pred revolucijo 12 milijonov dolarjev (Falconelli). Jean Maxe se je l. 1920 izrazil, da je Lenin razbijal francosko fronto po navodilih nemškega generalnega štaba. Trockij sam je priznal: „Da, Lenin je prejemal denar od Nemcev; toda ne zase, temveč za Partijo. Posluževal se je Nemčije kakor prej Ochrane (carske tajne policije). Za Lenina ni eksistirala ljubezen do domovine; njegov in-

ternacionalizem je bil močnejši, kakor predsodki (nacionalizem), ki so zažgali internacionalno vojno...“ Ze prej je Lenin na Marksovem grobu govoril Plehanovu: „Vzel bom denar tudi od svojega sovražnika, samo da služim ciljem svetovnega socializma. Revolucionar išče svoj cilj brez obzira na to, ali so sredstva pravična in moralna!“

Svoj časopis *Demokrat* je izdajal s pomočjo denarja, ki ga je dobival od nemškega Znanstvenega instituta v Kopenhagnu, ustanovljenega l. 1916 za razdiralno delo v — ruski vojski! Cilji Nemcev, ki so bili v vojni z Rusijo, in ruskih „boljševikov“ v Švici so bili identični: razbiti carsko Rusijo. Imeli so med seboj celó pogodbo, ki so jo delali s posredovanjem ruskega žida Parvusa (dr. Helphand). Vso to Leninovo resnično izdajalsko delo je vodil, po najnovejših odkritjih, osebno Kaiser (nemški cesar) sam!

Februarja 1917 je nastala v Rusiji revolucija, ki je prisilila carja k odpovedi v prid bratu, ki pa ni hotel sprejeti prestola. Za predsednika vlade je bil postavljen mladi socialist Kerenski, ki je hotel nadaljevati vojno na strani zaveznikov do zmage nad Nemci. Drži, da so rusko revolucijo napravili socialisti „menjševiki“ — ne „boljševiki“. Ti so napravili potem — 7. novembra 1917 — neke vrste državni udar, vpeljali proletarsko diktaturo ter s tem prišli na oblast, ki jo imajo še danes v rokah.

Toda tudi k tej oblasti jim je pomagala Nemčija, da, nemški cesar in njegov generalni štab.

Lenin je bil s svojo revolucionarno družbo nervozno nestrpen, da se dela v Rusiji revolucija brez njega. Boljševiška stranka mu je poslala telegram preko Stokholma, naj se takoj vrne! Ponudil se je preko švicarskega socialista Plattena, da izpolni Nemcem dano pogodbo iz l. 1915, če mu pomagajo priti v Rusijo; to je nemški vojski prišlo prav, kajti z mirom na vzhodu bi izgubili eno fronto, si zavarovali hrbet ter bi lahko udarili z vso silo na zahodne sovražnike. Stopil je v stik z nemškim konzulatom, ki mu je z dovoljenjem generalnega štaba in osebno cesarja pripravil posebni zaplombirani vagon, v katerem bi on in njegova družba mogla priti do ruske meje. Ohranjena je pogodba med njimi (vseh je bilo 33 oseb, po večini — židov!) in nemškimi oblastmi, na kateri s podpisom izjavljajo, da vedo, da provizorna ruska vlada smatra vse, ki bi preko Nemčije prišli v državo, za izdajalce, ter bo z njimi kot takimi postopala; tudi jemljejo na znanje, da je njihova pot garantirana samo do Stokholma. Med temi potniki so bili Lenin in „Frau Lenin“, Zinovljevi itd. Iz Züricha je odšel vlak dne 7. aprila 1917. leta. švicarski socialistični begunski odbor jim je zbral 3.000 frankov za živež za deset dni. Nemci so jih „izkrcali“ v Stokholmu, odkoder so revolucionarji nadaljevali pot v Petrograd. Platten se je vrnil v Švico in se zahvalil nemškemu konzulu za dano pomoč... pri prepeljavi „trojanskega konja“...

Tako je prišel Lenin v Petrograd in ni bil siguren, kako bo sprejet na petrogradski postaji. Pričakoval je, da bo aretiran. Toda Stalin je organiziral slavnostni sprejem predvsem kronstadtskih mornarjev. In prve be-

šede, ki jih je govoril Lenin na postaji, so bile: „Tovariši, prinašam vam pozdrav. Provizionalna vlada vas vara, kakor tudi ves ruski narod. Kar manjka je samo **mir, kruh in zemlja!** Tovariši, borimo se do konca! Živela svetovna revolucija!“

Že drugi dan je dal navodila svojim pripadnikom, da so vsi menjševiki njihovi sovražniki, da je treba vzeti oblast s pomočjo gesel, ki naj boljševikom pridobije množice; in sicer: **Mir — kruh — zemlja!** ter „Vso oblast sovjetom!“ — Obenem pa je dal navodila vojakom, naj „se v strelskih jarkih bratijo s tistimi, ki so jih doslej imeli za sovražnike“. Vsa ta navodila prvih dni (Aprilske teze) so bila taka, da je nemški zastopnik, ko je iz Petrograda javil nemškimi oblastnikom prihod Lenina, dodal še priznanje: „Dela eksaktno tako, kakor smo želeli mi...“

Kerenskega vlada je hotela vzdržati vojsko ter nadaljevati vojno. Začela je z ofenzivo proti Nemcem, pa je propadla. Vojaki se niso hoteli boriti. Carski general Kornilov je zbiral čete, da obnovi carsko oblast... Boljševiki so prevzemali vodilna mesta v „sovjetih“... Kerenski je spoznal nevarnost boljševizma in ukazal aretirati Lenina. Toda bilo je že prepozno. Ta je sicer maskiran pobegnil na Finsko, toda se kmalu vrnil in dal ukaz za državni udar. — 7. novembra 1917 (po ruskem koledarju 25. oktobra 1917) je Trockij kot poveljnik petrograjskega sovjeta napadel zimsko palačo in razgnal provizorno vlado. Kerenski je bežal preoblečen v žensko k vojski na fronto, da bi v njej dobil pomoč. Ta se je uprla in Kerenski je se ni mogel vrniti v Petrograd. Ostal je v emigraciji, kjer živi še danes...

Tako je uspeli **novembrski sovjetski udar**, ki velja za **prelomnico zgodovine**.

Zadnji akt pa se je izvršil potem januarja leta 1918. Za ta dan je nova vlada poklicala ljudi na volitve. Prve svobodne volitve v Rusiji. In te so bile porazne za — boljševike! 42 milijonov je volilo; od teh samo 10 milijonov za boljševike, to je 24%. Komunisti so torej imeli priliko dobiti legalno svojo oblast. Ko se je zbrala skupščina, kjer so imeli menjševiki večino, in je sklenila **ustavno republiko**, jo je dal Lenin ponoči z bajoneti razgnati, da se ni sestala nikdar več. — Ves ta čas se je komunistična vlada borila za obstoj in ne bi obstala, da je niso podprli zopet Nemci z denarjem. Uspeli so, da je Lenin sklenil sramotnj mir z njimi v **Brest Litovskem** 2. marca, s katerim je **ročil revolucijo, osramotil pa Rusijo!** Nemci so dosegli svoje. Še vedno so podpirali boljševike, toda — kakor kažejo nemški arhivalni viri — so koncem junija 1918 že izgubili vero v to, da bi se boljševiški režim ohranil, ter so se začeli ozirati — po „**novem partnerju**“. 7. julija so protirevolucionarji ubili nemškega poslanika Mirbacha. Tedaj je Lenin izjavil Trockemu: „Pripravljen sem začeti z **diktauro proletariata**, ki ne bo vprašala nikogar več in ničesar!“

Začel se je — leninizem!

Nemci so si ustvarili z njim svoj lastni bič in bič, ki tepe že petdeset let sodobno zgodovino!

Januarja 1918 je Lenin preimenoval svojo stranko po zgledu na Marksov Komunistični manifest v — **Komunistično stranko** in 2. marca 1919 ustanovil **III. Internacionalo**, ki jo je napovedal že v Švici leta 1914. Ta vse odslej pod različnimi imeni — kot **Komintern**, **Kominform** in kot **sovjetska vlada** — dela za **svetovno revolucijo!**

In šolski zgled, kako se delajo te revolucije, je postavil Lenin: **Z izdajami naroda, z amoralo in terorjem za cilj, ki je — proletarska diktatura!** Ta pa je po Leninu: „Vladanje proletarijata nad buržuazijo, vladanje, ki ga ne omejuje noben zakon ter temelji na nasilju uživa pa simpatije in podporo delavskih množic, doslej izkoriščanih... Diktatura proletarijata je najbolj žrtev zahtevajoča in najbolj nespravljiva vojna, krvava in nekrvava, nasilna in pacifistična, vojaška in gospodarska, pedagoška in upravna, **proti silam in tradiciji stare družbe...**“ — Tej Leninovi definiciji doda Stalin še svojo obrazložbo: „Je zakon nasilne proletarske revolucije; zakon razbitja meščanskega državnega stroja kot pogoja za revolucijo; je neizbegljiv zakon revolucionarnega gibanja v vseh imperialističnih državah sveta...“

Svetovna pridobitev sovjetskega državnega udara je taktika in strategija Leninova, kako priti na oblast in kako se vzdržati na njej: s prevaro, krutostjo in stalnim nasiljem, z novo vsebino besed „svoboda“ in „demokracija“, z metodo, kako z ogromno manjšino, z izbranci, v imenu ljudstva zavladati in vladati nad njim.

Tega načina se odslej poslužujejo vsi revolucionarji in diktatorji, ki stoje na temelju marksizma in leninizma. Tudi Tito, ki je po Leninovem zimmerwaldskem zgledu med vojno začel državljansko vojno, kakor tudi zdaj v miru, ko gre svojo pot v socializem... Slejkoprej je **proletarska diktatura** njegova vsebina in **komunistična partija** njegova moč, ki je ne deli z nikomer...

Danes — ob petdesetletnici sovjetske revolucije — leninizem gre v nov naskok na svobodni svet ter od blizu napada pod masko **mirnega sožitja** celó že zapadno poloblo; prav kakor je to prerokoval škof Rožman..., a tudi že pod podobo novega **ameriškega partizanstva...**

Svetovna revolucija, ki jo je Lenin proglasil ob vstopu na ruska tla pred 50 leti kot svoj cilj, je še danes cilj komunističnih partij!

Toda komunizem — pod zakoni notranjih nasprotij — že razpada sam v sebi ter ne nastopa več monolitno kot nekoč. — To je njegova tragika in — upanje svobodnega sveta...

Toda nas Slovence je zajel še v svoji revolucionarni ostrosti. In mi smo se mu uprli, dasi tragično — zaradi neumevanja našega odpora od strani onih, ki so danes ogrožani od njega, — kot more in **mora** človek, ki hoče biti **svoboden in krščanski**, kajti za nas je bila revolucija pred 50 leti to, kar za msgr. Franceschija: **Triumf nove vere komunističnega materializma**, v kateri pa ni bilo tega, kar je nam bilo in nam je še najsvetejše:

Boga — Naroda — Domovine!

NAŠI VSI SVETI

Ker naši junaki nikdar ne bodo umrli, ampak bo spominanje iz roda v rod živel vedno bolj svež, prinašamo za letošnji praznik Vseh svetih sledeči odmev izpred triindvajsetih let iz Gaja junakov na Orlovem vrhu slovenske prestolnice. (Op ur.)

Nikjer ne dobi človek boljšega tovariša kot v boju, nikjer ti tovariši in prijatelji ne izrekajo tako hvaležnega spomina, kakor če padeš v boju za njihov blagor in srečo domovine. Kako velika šele mora biti hvaležnost do teh, ki so v boju z vseuničevalnimi komunističnimi tolpmi padli, da bo naš ljubi narod obstal in ostal slovenski!

Na dni, ko se spominjamo vseh vernih duš, plava naš hvaležen spomin k vsem tistim, ki so se žrtvovali za boljšo bodočnost naroda. Naš spomin jih išče po znanih in neznanih, morda po gozdnih jasah raztresenih grobovih.

Tem junaškim žrtvam je letošnje praznike veljal naš največji spomin, tem žrtvam svojih tovarišev so se domobranci najlepše poklonili. Ko že niso mogli počastiti vseh grobov, so s toliko večjo skrbnostjo okrasili in proslavili veliki skupni dom mrtvih junakov — Orlov vrh.

Lepo so bili okrašeni ti skupni mrtvi domovi, tako kakor se spodobi za nam najdražje žrtve. Pri počastitvi sta sodelovala vojska in prebivalstvo, mesto in vas. Pesek za ureditev grobov so darovali in ga sami zvozili na železniško postajo kmetje iz Vnanjih goric, grobove je uredil tehnični odsek domobrancev s pomočjo mestne vrtnarije, dobrovska dekleta pa so jih popolnoma brezplačno z ljubeznijo spletla v vence.

Gaj na Orlovem vrhu je bil podoben izbrano urejenemu parku, v katerem so se prepletala lepota in slava — čista podoba mrtvih fantov. Zemlja nad počivajočimi trupli je bila na novo zrahljana in okrašena z majhnimi lesenimi križi, na katerih so marmorne plošče z imeni padlih borcev. V dveh polkrogih se vrste junaški grobovi. Med obema vrstama se vije z lepim peskom postлана pot, ki se v sredi poti preliva v široko izhodno in vhodno cesto. Na obeh straneh vhoda na pokopališče je na lesenih žrtvenih stebrih gorel spominski ogenj. Ob stebrih je stala častna straža domobrancev. Sredi teh domov, v krogu grobov in obkrožajočih smrek se je nad mrtvimi domovi dvigal velik hrastov križ, okrašen s kitami zelenja.

V teh dneh so k tem grobovom prihajali številni obiskovalci, da pri teh domovih počaste znane in neznanе v boju s komunisti padle slovenske junake. Na predpraznik vesoljne Cerkve, na predpraznik zveličavne, trpeče in boreče se Cerkve je k mrtvim bratom prišla dijaška protikomunistična mladina,

da jim da hvalo, od njih pa prejme vire novih moči za splošen boj proti komunizmu. Z venci, govorom, pesmijo — in molitvijo se je mladina poklonila mrtvim borcem. S to pristrčno prireditvijo je bil lepo napovedan veličasten obisk domobrancev na grobovih padlih tovarišev.

Najdražjim žrtvam — najlepši spomin

Lepo vreme je bilo naklonjeno mrtvim junakom, čeprav se je v njihovem zadnjem boju zdelo, kakor da jim prav nič noče pomagati v boju zoper zločinskega sovražnika. Napori boja, velike naravne težave, morda dež so jih spremljali, ko so se bedni drug za drugim zrušili na tla, s krvjo poljubili svojo ljubezen — rodno grudo in splavali v večnost. Njih zemski ostanki, ki so jih padli borci v boju prezirali in jih radi žrtvovali za domovino, so romali ob jokanju svojcev in tovarišev v ta gaj miru in junaštva. 103 junake je v enem letu sprejel v svojo zemljo samo ta gaj na Orlovem vrhu!

Sveta tla so čutila pod seboj čete domobrancev, ko so v jutranjih urah na dan Vseh svetih prikorakale v ta park. Noga je stopala obzirno, čeprav še vedno junaško. Kogar ni služba ovirala, je prišel k tej največji slovesnosti tega spominskega dne. Četa za četo je prihajala na Orlov vrh in se v lepem polkrogu zgrnila okrog počivajočih tovarišev. Levo stran ob vhodu na pokopališče so zavzeli domobranski častniki. Bilo jih je cela četa. Ob njih je stala častna četa domobranskih pionirjev, ob tej četi 66. četa domobranskih novincev, godba in cela vrsta ostalih domobranskih edinic. Odlični predstavniki slovenskih civilnih oblasti so dobili mesto zahodno od velikega križa sredi grobov takoj za predstavniki nemškega zveznega vodstva pri slovenskem domobranstvu in zastopniki hrvaške države, konzula **prof. Baljiča**. Ljubljanskega škofa je zastopal kancler **dr. Jagedic**, Akademijo znanosti in umetnosti **dr. ing. Milan Vidmar**, ljubljansko občino namestnik župana **g. Jančigaj**. Ob njih je stalo veliko število zastopnikov vseh slovenskih javnih ustanov.

V začetku slovesnosti

Ob pol desetih je prišel na grobišče generalni inšpektor slovenskega domobranstva general **Leon Rupnik**. V imenu domobrancev ga je pozdravil podpolkovnik **Krener**. Službujoči višji častnik je pri vhodu na pokopališče oddal generalu Rupniku in podpolkovniku Krenerju poročilo o stanju na grobiščih. S tem se je slovesnost pričela. Molče so domobranske edinice pozdravile svoje poveljnike, ko so jih v obhodu pregledali. Po pregledu jih je glavni inšpektor s srede grobov pozdravil: „Domobranci, zdravo!“ Kot eden so dolge vrste odgovorile: „**Bog daj!**“ General Rupnik je v spremstvu podpolkovnikov Krenerja, Peterlina in Vizjaka zavzel mesto na čelu odličnih gostov.

Pesem za prvi pozdrav

Mirno in zravnan je velika množica častilcev spomina padlih poslala prvi pozdrav — pesem domobranske godbe. Prodorni zvoki so se razlivali po grobovih in se razlegali daleč proti dolini. Oči vojakov častne čete so nepremično zrle v daljavo, srca domobrancev so se spominjala padlih tovarišev iz težkih bojev. Vso množico je zajel žalni čar praznika Vseh svetnikov. Žalostinka domobranske godbe je izražala vse, kar more izraziti človeška beseda. Ob koncu žalostinke se je oglasil domobranski pevski zbor. V fantovske glasove prelita pesem je spominjala na nekdanjo pesem slovenske vasi, ko so na njih večernih urah še gospodovali pravi slovenski fantje. Danes je naša vas zavita v žalost kakor vsa ta okoli grobišča mrtvih junakov zgrnjena množica. Misli vseh okrog stoječih so se zaprle vase. Vsakdo je iskal spomina na svoje padle tovariše, vsakdo se je spomnil, kakšne cvetove lepote in mladosti smo imeli, a smo jih dali na žrtvenik za blagor domovine.

„Gospod, daj jim večni pokoj!“

Po končani pesmi so stopili na sredo Orlovega vrha višji kurat dr. Lenček s kuratom Kraljičem in Jenkom. Tiha molitev za blagor rajnih duš je blagoslavljal grobove mrtvih domobrancev. Vsa okrog stoječa množica je na koncu žalnih molitev zmolila tri očenaše za tukaj in po vsej slovenski zemlji počivajoče domobrance. Moški glasovi so jasno odgovarjali duhovnikovim besedam. V zbrani molitvi se je vsakdo hotel oddolžiti rajnim prijateljem.

Cvetje na grob mrtvim tovarišem

Po končanih molitvah za blagor rajnih so vse čete domobrancev dvignile puške v pozdrav. Odlični gostje so med pozdravom poklonili mrtvim junakom lepe vence. Glavni inšpektor general Rupnik je padlim junakom v čast naslonil ob veliki križ velik venec iz v zelenje vsajenih belih krizantem in rdečega cvetja. Slovensko domobranstvo je padlim junakom poklonilo velik venec iz samih belih rož. Štab zveznih nemških častnikov pa je mrtvim domobrancem poklonil venec iz rdečih in belih georgin. Lepe vence so darovali še nemška mestna komanda, hrvaški konzul, zveza bojnikov in mestna občina.

Gover poveljnika Krenerja

Po pozdravu vseh udeležencev se je svojim rajnim domobrancem zahvalil in jih pozdravil tudi njihov poveljnik podpolkovnik Krener:

Domobranci — junaki!

Prvič stojimo letos na dan spomina vseh mrtvih ob vaših grobovih...

Vse leto ste prihajali, drug za drugim, tu sem, da najdete tu, na pokopališču junakov svoj zadnji zemski dom...

Danes smo prišli k vam na obisk mi, vaši soborci in tovariši — in z nami so v duhu vaši domači, raztreseni po vsej domovini, z nami so vaši tovariši, ki bde na postojankah, z nami so vsi, ki v današnjih težkih časih stoje na strani slovenskega naroda in se trudijo za njegovo lepšo in boljšo bodočnost.

Prišli smo da se poklonimo vaši veliki žrtvi. Dali ste za svojo in našo slovensko domovino vse: sami sebe, svoje življenje! Junaško, neustrašeno ste stopali v boj za obrambo naših slovenskih domov in vasi, za življenje svojih bratov in sester po krvi, za življenjske dobrine in sveta izročila našega naroda — zoper vse uničujoči brezbožni in breznarodni komunizem. Padli ste — da narod stoji! Umrli ste, da bo narod živel! Hvala vam v našem imenu in v imenu vseh tistih, ki ste jim s svojo smrtjo rešili dom, premoženje in življenje! Narod vas ne bo pozabil! Ko bo prebredel te težke čase preskušnje, bo znova zaživel mirno in svobodno življenje, se bo zavedel in zavedal, da ste mu to novo življenje pripravljali vi s svojo žrtvijo! Vi ste seme, položeno v zemljo, ki je moralo umreti, da vzkali iz njega novo življenje, bogato sadov. To novo, lepše življenje našega naroda bo najlepše plačilo za vašo veliko žrtev!

Nam pa so že danes vaši grobovi glasen klic in močan nagib: borbo v kateri ste vi padli, bomo mi nadaljevali vse do končne zmage! Za sveto stvar naše drage slovenske domovine, za katero ste vi doprinesli veliko žrtev, bomo tudi mi žrtvovali vse svoje sile in moči, svoje delo in svoje napore, dokler ne zasije svetlo jutro novega dne! To je naša zaobljuba ob vaših mrtvih truplih, ob vaših grobovih!

Slava vašemu spominu!

Odločne besede poveljnika so odmevale k množici, ki se je pridružila obljubi trdne in vztrajne borbe za ideale, ki so bili padlim domobrancem tako sveti.

Slava vam, ki ste padli za domovino!

S tiho pozornostjo je pričakovala množica najlepšega trenutka, ko se bo klanjala vsakemu padlemu junaku posebej. Takoj za govorom poveljnika podpolkovnika Krenerja je stopil k velikemu križu podpolkovnik Vizjak. Z močnim glasom je nagovoril padle junake:

Junaki, domobranci!

K vam ki ste položili največjo žrtev na oltar domovine, ki ste prelili svojo srčno kri v borbi proti zločinskemu komu-

Na Vseh svetih dan leta 1944 so se ob veličastni spominski svečanosti na Orlovem vrhu slovenske prestolnice poleg strumnih domobranskih čet in množice prebivalstva mrtvim junakom poklonili tudi najvišji predstavniki oblasti in ustanov s prezidentom gen. Leonom Rupnikom na čelu

nizmu za blagor naše zemlje, hitijo danes naše misli in naše vroče molitve k Vsemogočnemu, da vam nakloni večni mir in pokoj. Vam, ki ste našli svoj poslednji dom tu na Orlovem vrhu, kakor tudi vsem vam, ki počivate po naši lepi, a po brezbožnih in zlobnih komunističnih tolpah opustošeni in izmučeni domovini, je namenjena današnja skromna svečanost. Sprejmite vsi za vašo plemenito žrtev od Slovenskega domobranstva in slovenskega naroda najtoplejšo zahvalo.

Združimo se v duhu s sledečimi junaki domobranci, ki počivajo tukaj na Orlovem vrhu:

1. domobranec Meglen Jože...

Iz vrste postrojenih domobrancev se je zaslišal zamolkel moški glas: „Padel za domovino!“

Množica obiskovalcev se je ob tem trenutku zdrznila. Začutila je vso veličino darovane žrtve. Padlim tovarišem je godba zaigrala žalostinko. Tiho v ozadju je plavala pesem, ko je podpolkovnik Vizjak klical ostale tovariše:

2. Dombranec Umberger Anton...

Zopet se je iz vrste domobrancev dvignil glas, rajnemu tovarišu v slovo, okoli stoječim v spomin na tako velike junake:

„Padel za domovino!“

Med vso množico se je oglašilo pritajeno ihtenje sorodnikov in prijateljev. Zvoki gošbe so s pritajenimi zvoki blažili žalost okrog stoječih in dvigali misel k svetlim žrtvam padlih junakov. Ob vsakem imenu se je iz množice vojakov vedno slišal glas v odgovor na klic:

„Padel za domovino!“

Med klicanjem junaških imen in med igranjem žalostinke je skupina domobrancev obiskovala grob za grobom in jih krasila s cvetjem in lučkami. Okrašeni grobovi so se spremenili v cvetlične grede, posajne z belimi rožami. Vsak junak je okusil hvaležnost in ljubezen živih tovarišev in okoli stoječe množice.

Podpolkovnik Vizjak je klical po vrsti še naslednje padle borce:

3. kaplar škoda Evgen, 4. domobranec škoda Franc, 5. domobranec Luzar Janez, 6. domobranec Kordan Anton, 7. domobranec Sintič Jože, 8. domobranec Jurečič Franc, 9. domobranec Zevnik Alojzij, 10. domobranec Zagore Ignacij, 11. domobranec Blaznik Leopold, 12. domobranec Grubar Anton, 13. domobranec Skolj Anton, 14. domobranec Kastelic Anton, 15. domobranec Vide Jožef, 16. domobranec župan Janez, 17. domobranec Bakšič Alojzij, 18. domobranec Kastelic Vincencij, 19. domobranec Piuti Peter, 20. domobranec Cujnik Anton, 21. domobranec špilar Ivan, 22. domobranec Gorjup Janez, 23. domobranec Vrtačič Franc, 24. domobranec Hočevar Janez, 25. domobranec Rábzelj Ignacij, 26. domobranec šketelj Janez, 27. domobranec Bregar Drago, 28. domobranec Novak Alojzij, 29. domobranec Urbančič Franc, 30. domobranec Pavlin Jožef, 31. domobranec Kordan Miroslav, 32. domobranec špilar Jože, 33. domobranec Murn Janez, 34. domobranec Miklič Franc, 35. domobranec Golobič Slavko, 36. domobranec Sešek Franc, 37. domobranec Luzar Jože, 38. domobranec Martinčič Anton, 39. domobranec Hočevar Jože, 40. podnarednik Mihelič Alojzij, 41. domobranec Bradač Ignacij, 42. domobranec Andeljšek Jože, 43. domobranec Prijatelj Janez, 44. domobranec Romih Alojzij, 45. domobranec Pivk Feliks, 49. domobranec šterbenc Srečko, 50. podnarednik Trinko Ivan, 51. domobranec šalehar Ignacij, 53. domobranec Rus Franc, 54. domobranec Smerke Henrik, 55. domobranec Dolšak Franc, 56. kaplar žugič Franc, 57. domobranec Kastelic Mirko, 58. domobranec Gregorič Jakob, 59. domobranec Perko Anton, 60. domobranec Mihelič Miha, 61. stotnik Harbič Anton, 62. domobranec Gorjup Alojzij, 63. domobranec Zgonec Franc, 64. domobranec Pungercar Anton, 65. domobranec Grebene Ivan, 66. domobranec Kirn Franc, 67. podnarednik Rus Jože, 68. domobranec Zelenc Valentin, 69. domobranec Drenik Alojzij, 70. domobranec šuštar Alojzij, 71. domobranec Juršič Franc, 72. domobranec Tratar Leopold, 73. domobranec Smolič Franc,

74. domobranec **Prelogar Alojzij**, 75. domobranec **Pekolj Alojzij**, 76. domobranec **Grivec Alojzij**, 77. domobranec **Štravs Alojzij**, 78. domobranec **Gliha Jože**, 79. domobranec **Prah Franc** 80. domobranec **Brezovec Ivan**, 81. domobranec **Papež Stanislav**, 82. domobranec **Meglen Anton**, 83. domobranec **Mežnar Ivan**, 84. domobranec **Mežnar Marko**, 85. domobranec **Jerma Anton**, 86. kaplar **Krakar Franc**, 87. domobranec **Krnc Alojzij**, 88. domobranec **Novak Jože**, 89. domobranec **Blažič Franc**, 90. domobranec **Škulj Anton** 91. domobranec **Špelič Franc**, 92. višji narednik **Metlikovič Friderik**, 93. domobranec **Funda Andrej**, 94. domobranec **Pekolj Mihael**, 95. zastavnik **Golouh Leopold**, 96. domobranec **Mlakar Franc**, 97. domobranec **Krpan Stanko**, 98. podnarednik **Mravinec Juriš**, 99. domobranec **Žnidaršič Franc**, 100. kaplar **Boje Lojze**, 101. višji narednik **Grm Jože**, 102. domobranec **Saje Jakob**, 103. domobranec **Rozman Jože**.

Podpolkovnik Vizjak je na koncu zaklical dolgi vrsti junakov:

„Vsem vam, dragi junaki želimo večni mir in pokoj. — Slava vašemu spominu!“

Zadnji pozdrav pionirske čete

Utihnila je pesem, utihnili so klici mrtvim tovarišem. Čete so nepremično stale v čast svojim junakom. Duše vseh so bile poleg žalosti napolnjene tudi s ponosom in zavestjo, da se je vredno žrtvovati za svoj narod. Tak narod namreč, ki tako lepo slavi svoje junake, ne bo izumrl, se ne bo pustil peteptati. Kakor en mož je častna četa dvignila puške v zrak, pripravljene za zadnji pozdrav te lepe slovesnosti. Po udarnem povelju se je po jasi razlegel iz vseh pušk en sam močan zvok stotih strelcev — padlim tovarišem v slovo.

Lepa in tako velikih žrtev dostojna je bila slovesnost domobrancev na Orlovem vrhu. Misli vseh odhajajočih so obiskovale neizmerno napore naših vojakov, ki se vsak dan žrtvujejo, da morejo njih sestre in matere v redu opravljati domači vrt in hišo. Mnogi obiskovalci pa so se še dolgo poslavljali od posameznih domov mrtvih tovarišev. Na grobove je deževalo novo cvetje in molitve so se še dolgo znova vračale k Stvarniku, naj bogato blagoslovi te naše najboljše rojake.

(Gornji članek ni mogoče povzet po reviji „Slovensko Domobranstvo“, ampak je dobesedni ponatis uredniškega članka „SLOVENCA“, Leto LXXII. št. 252 Ljubljana petek 3. novembra 1944. Hoteli smo ga ob letošnjem prazniku Vseh svetih ponoviti kot izvirni dokument najtežje, pa tudi najbolj junaške dobe slovenskega naroda, kateremu bodo slovenski domobranci tistih let ostali za vse rodove najsvetlejši člen povezave vsem skupnih ciljev in zato jasen kažipot v žarko bodočnost v svobodi. Op. ur.)

Ga. Olga Rupnikova

Ob 70-letnici

V zatišju skromnosti, zaradi katere ji gotovo ne bo po volji, da smo ta samo njen intimni praznik prenesli iz toplega družinskega okolja na strani TABORA, je ga. Olga Rupnikova, vdova po prezidentu in našem nezabnem, viteškem vrhovnem poveljniku, 10. oktobra t. l. praznovala 70-letnico svojega prebogatega življenja.

Kar smo zapisali, v tem slučaju ni častnikarska fraza. Pisati o 70 letih življenja ge. Olge Rupnikove, bi namreč pomenilo zasnovati obširen zgodovinski, sociološki in politični doprinos k študiju dobe 50 let komunizma v praksi.

Kdor je imel srečo, da je s to izredno ženo prišel v tik, je iz razgovora, ki razodeva ne samo tenkočutnost in fini takt dame v najbolj pravem pomenu besede ampak tudi silno moč osebnosti, nedogledno širino tipične ruske duše, očarljivo privlačnost človeške toplote ter jasno opredeljene nazore v naravnost enciklopedični načitanosti naostrenega duha, odnesel toliko bogastva prečiščenih pogledov, da bo iz njega črpal kot iz neusahljivega vira intenzivno živetem življenju nabranih izkušenj.

Kot potomko z ruskim mužikom živo povezanega zemljiškega plemstva, spremljamo go. Olgo v okolje predrevolucionarne imperialne Rusije. Z njenim očetom, ki je bil topniški general, potujemo od garnizije do garnizije orjaške slovanske matjuške ter stopimo v sam carski dvor, da si tako iz neposrednega vira ustvarimo podobo dobe brez interesnih primesi, katere so nanje nakopičili z leve in desne. Ga. Olga namreč zna z značajno premočrtnostjo pokazati na vse senčne strani te dobe prav tako kot prižgati luč osvetljenja nad dejstvi, ki so jih zatemnile premnoge izmišljene bajke zainteresiranih intrigantov ali celo cenениh senzacionalistov v

službi svetovnih političnih avanturistov, katerim je bila zdrava, močna slovenska matjuška trn v peti.

Boljševiško revolucijo pred 50 leti sodoživljamo v njenih krvavih obistih; zakaj ga. Olga pod novim rdečim režimom ni samo živelá dolge mesece, ampak tudi delala v neki čevljarski delavnici, da je tako spoznala učinke komunističnega družabnega reda in političnega sistema v vsakdanji pristnosti.

Potem gremo z go. Olgo na križev pot ruske emigracije. Plujemo s prenatrpano, že na smrt obsojeno ladjo, na kateri je povrhu še zmanjkalo goriva in pitne vode, preko Črnega morja odrešilnim obalam naproti kjer dobivamo prve vtise o tudi naših poznejših zaveznikih. Občudujemo voljo, inteligenco in sile mladega ruskega dekleta, ko je združila družino z očetom, ki je bil na obrambi proti rdečim v armadi gen. Krasnova (pisatelj svetovno znanega romana iz revolucije: „Od dvoglavega orla do rdeče zastave“) in na koncu v dobrovoljskem korpusu. Pri tem strmimo nad pusto lovščino, kako je na srcu obolelega, izčerpanega očeta izvlekla iz francoske karantene in ga v majhnem kajaku sama preveslala preko Bospora na rešilno ladjo.

Kot pravi glavar svoje družine končno pripluje v mlado Jugoslavijo, takoj čuti, da je med Srbi, za katere je matjuška Rusija izpolnila dano besedo do tragičnih konsekvenc, zopet našla pravo domovino.

Nekdo ki šteje naše dni in uravnava naša pota, je odločil, da je v toplem, domačem novem okolju našla svoji sorodno plemenito, slovansko široko dušo ovdovelega maj. Leona Rupnika. Postala je skrbna mati treh otrok: Vuka, Evgena in Inge, katerim je potem še sama darovala sestrico Ksenijo, pa žena o kateri je pozneje gen. Leon Rupnik v trenutku ko je že gledal mučeniški smrti v oči, lahko v poznanem poslovilnem pismu zapisal:

„Bitje, kateremu sem dolžan največjo zahvalo si Ti moja vroče ljubljena Lola. Za slučaj da bi me zares čakalo najhujše, se Ti torej — moja ljubljena žena — iz srea zahvaljujem in Te v mislih iskreno vroče in neštetokrat poljubljam za vso srečo, za ves blagoslov, za vse dobro, za vse skrbi in vse žrtve, ki si jih iz svojega polnega, plemenitega srca neprestano izkazovala meni, najinim otrokom in najinim vaukom. Vsega tega Ti nismo poplašali tako, kot si zaslužila; zato prosim ljubega Boga, naj Ti — moja nadvse ljubljena — On poplača kar smo mi zamudili. Do svojega poslednjega diha bom ostal v mislih pri Tebi — moj največji najboljši srčni zaklad — in tudi v onostranstvu hočem, razen Bogu, pripadati samo Tebi in tistim, ki jih Ti ljubiš.“

Kot žena, ki je znala vedno skromno stati v ozadju, pa je ravno zato soproj, ki je zavzemale vedno višje položaje v jugoslovanski vojaški hierarhiji, povsod čutil zanesljivo oporo njene inteligence in značaja, je do intimnosti spoznala vse jugoslovanske narode in se z njimi posebej pa s Slo-

venci, s katerimi je bila preko ljubezni svojega moža krvno povezana, popolnoma poistovetila. Če ji danes, po tolikih letih razburkanega življenja orosi oči domotožje, leži vzrok tega v opojnosti male domoviniče kristalnih jezer, bistrih rek, temnih gozdov, sončnih goric in zlatih polj ki ji tam daleč preko voda oceana kraljuje očanec Triglav.

Zvesto ob strani svojega velikega soproga je slovenskemu narodu v najtežjih letih njegove zgodovine žrtvovala svoj tako zasluženi mir ter družinsko spokojnost in srečo, katero je pretrgal že prvi atentat, ki so ga v Ljubljani rdeči zločinci že jeseni 1941 izvršili prav proti gen. Leonu Rupniku. — Kolikim beguncem pred okupatorskim in komunističnim nasiljem je njen soprogo prav preko njene anonimne, materinske roke obrisal solze, ve samo On, ki vodi natančen račun o naših dobrih delih. Česar pa ne smemo zamolčati, je to, da njena človečanska dobrotu ni izbirala barv človeške bede. Mogoče... mogoče tudi koga izmed režimskih podrepnikov v domovini prebujena vest spominja, kaj njegovi danes že odrasli otroci dolgujejo tej poslovenjeni široki ruski duši, katere dobroto je po namenu njenega viteškega soproga med ostalimi okušal tudi polbog našega pesniškega Parnasa **Oton Župančič**, da je iz Leonišča lahko — „tulil z volkovi“... — Za plačilo ji je že revolucija vzela cba dobra zeta: **stot. Slavka Abrama** in **stot. Dejana Suvajdžića**.

Tudi drugo begunstvo, ki ga je ob koncu minule vojne nastopila skupaj z množicami slovenskega naroda svobodoljubnih poštenjakov, njenih človečanskih kakovosti ni moglo zrahljati. — Ko so Britanci na zahtevo komunistov gen. Leona Rupnika na Koroškem aretirali in je njena odločna, neustrašena hči Ksenija izposlovala, da ga je smela spremljati družina, je ostala zvesto ob svojem možu v ujetništvu do trenutka, ko so ga 7. 8. 1945 prepeljali v Italijo. — Potem je soproga človeka, ki je bil kot prvi med nami že v naprej določen za žrtev, pa žena, ki je vse življenje darovala samo drugim, brez sredstev, neopazna, zapuščena, pozabljena in celo prezirana delila usodo naših begunskih taborišč. Toda ostala je ponosna, vzravnana, dostojanstvena, — dama! — Še grozna komedija, ki je služila za satansko predigro mučniške smrti njenega najbolj ljubljenega bitja in ki je njeno vzdržljivost preizkušala do norosti, njene značajne vzravnosti in dostojanstva ni mogla upogniti. — Ko so leta taboriščnega životarjenja v brezdelju dolbla naše sile in značaje, je bivša slovenska prva dama že ponosno sedela za strojem, ki ga nikdar prej v življenju še videla ni, ter s prsti, ki so še pred kratkim z virtuosno eleganco iz šole Čajkovskega in Rubinsteinovega stila drseli preko klavirja, v bližnji avstrijski konfekcijski delavnici luknjala gumbnice in šivala gumbe. Tako je po internaciji zeta **dr. Stanka Kocpra** v zloglasnem britanskem taborišču Wolfsberg postala edina, ponosna opora svoji oboleli hčerki, vnuku **Niku** in materi — vsem spittalskim taboriščnikom poznanj stari „bábuški“.

Tudi v novem okolju že tretje domovine daleč preko oceana ni obse-

dela prekrizanih rok in tarnala. Njen vzravnani značaj, njen ponos resnične dame plemenitega izvora ji ni dovolil, da bi komurkoli utegnila pasti v breme. Ker pri svojih letih kljub obvladanju vrste jezikov ne bi mogla dobiti primerne stalne zaposlitve, je postala šivankarca. Dama, ki vas v razgovoru lahko popelje na izlet skozi svetovno literaturo in glasbeno kulturo, vam po vsem, kar je preživela in bila, s ponosom, pa brez vsakršne teatralnosti pripoveduje kot največji uspeh svojega življenja, kako je od dveh popoldne pa do treh zjutraj drugega dne živala prvi „short“, pa se potem v šivankarski obrti tako izurila, da je postala nadzornica zunanjih izdelkov neke velike konfekcijske delavnice v Buenos Airesu. — —

Danes ta naša resnična dama ob dobri knjigi in glasbi, katerima je ostala zvesta častilka v vseh okolišnih, pa ob razdajajoči se ljubezni prababice do prvega pravnuka Viktorja Damjana, z neprestano, nemirno aktivnostjo v domu in posebej v „džungli“ vrta preživlja večer svojega bogatega življenja pri hčerki Kseniji v lepem predmestju velikega Buenos Airesa — ponosna, da s skromno pokojnino šivilje ne samo ni nikomur v breme, ampak da lahko celo še daje, daje... —

Gospa Olga! Naša dama! — Ne bodite preveč hudi na nas, da smo Vas iztrgali iz Vaše skromnosti, Toda TABOR, ki je že večkrat imel priložnost zapisati, da hoče biti samo pošten, se ob Vašem lepem življenjskem jubileju tej svoji normi še posebej ni smel izneveriti. Preko svojih strani hoče biti za vse Slovence — pa tudi druge Jugoslovane, ki zaradi Vaše skromnosti sicer ne bi zvedeli za Vaš praznik — tolmač hvaležnosti za žrtev Vašega velikega soproga, kateremu ste bili tako vzorna družica, pa posebej tudi za vsa Vaša anonimna dobra dela. Istočasno pa je TABOR tudi ponosen, da našo bivšo prvo damo lahko postavi današnjim, pa še prav posebej bodočim rodovom za zgled človečanske veličine in resnične plemenitosti. Zato TABOR tudi misli, da je njegovo najlepše darilo za Vaš praznik želja, da bi Vas mogli kaj kmalu popeljati skozi slavolok svobode nepozabne domovnice pod Triglavem. Ko Vas obenem prosi, da bi vsaj v kratkih stavkih ohranili zapisano napeto, dokumentarno zgodbo svojega življenja (se bo že našel nekdo, ki jo bo pravično obdelal!), Vam, velespoštovana gospa Olga Rupnikova, TABOR kajpak tudi želi, da bi večer Vašega življenja v tako zasluženem miru, počitku in zadovoljnosti, ob dobri knjigi in glasbi, pa sredi živžava še mnogih pravnukov trajal dolgo, dolgo... —

NEUTRUDLJIVO, DROBNO DELO TERMITA PORUŠI ZGRADBO, OB
KATERI SI VROČEKRVNI BIVOL RAZBIJE GLAVO! NA DELO, SVO-
BODNI TERMITI! S SVOBODO ZEMLJE POD TRIGLAVOM MAŠČU-
JTE MRTVE JUNAKÉ IN VZORNIKE, KI SO DALI ŽIVLJENJE ZA
BOGA — NAROD — DOMOVINO!

Ga. Ema Kessler - Blejec

(Ob 60-letnici)

Če bi ne priznala sama, ne bi verjeli. Toda naša ga. Ema prav tako korajžno in odkrito, kot zna vsakomur povedati svoje mnenje v obraz, tudi prizna, da je dne 20. oktobra t. l. dopolnila 60 let življenja.

Kljub temu zares komaj verjamemo. Zakaj nam je ostala za vedno vtisnjena v spomin ona živahna, stasita, ponosna mlada žena v košati narodni noši Gorenjke, ki smo jo v letih slovenskega protikomunističnega plebiscita srečavali na ljudskih taborih in povorkah in ki je v družbi svojih uslužbenk sipala rožmarin in nageljne na hrabre čete slovenskih domobrancev, ko so korakali mimo njenega bara

„Rio“, ki ga je imela v Šelenburgovi ulice naše lepe in bele prestolnice Ljubljane.

Zato se je bodo ob njenem prazniku spomnili s toploto v srcu preživeli domobranci širom zemeljskih celin.

Pridružili se jim bodo tudi tisti mnogoteri, ki v njenem „Rio“ niso našli vedno samo izvrstne postrežbe, ampak tudi zatočišče in skrivališče, kadar je bila stiska najhujša, pa tudi oni, ki so bili tolikokrat deležni podpore in dobrot, katere je radodarna desnica ge. Eme znala razdajati tako nesebično, da za to še levica ni znala.

Dolgo življenje in zdravje ji bodo gotovo želeli tudi vsi tisti, ki so bili deležni gostoljubja njenega rojstnega doma. Zakaj ga. Ema je bila rojena na Borovnici pri Ljubljani, kjer je bil njen oče železničar. In tam se je z njenim sedaj že pokojnim bratom **Jožetom Kesslerjem**, poznanim slovenskim novinarjem in javnim delavcem, sestajala poznejša vodilna generacija mladih slovenskih izobražencev, med katerimi najdemo n. pr. današnjega vrhunskega književnika v zdomstvu in predsednika Slovenske kulturne akcije **Ruda Jurčeca**, pa bivšega glavnega urednika „Slovenskega doma“ in pisatelja **Mirka Javernika** i. dr.

Spomnili se je bodo roji bivših orlic, med katerimi je današnja slavljenska resnično zaživela, pa vsi oni, ki so jo spremljali preko naših ljudskih odrov.

Ga. Ema pa tudi v zdomstvu ni zapustila svojih dobrih nagibov.

Nekateri mogoče niti ne bodo priznali, toda velika večina drugih, kateri so bili tudi v novi domovini deležni njene dobrote v „Iliriji“, ki jo je vodila v mestu Ramos Mejía (Bs. As.), ji bodo hvaležno želeli vse dobro za dolgo življenje v zdravju in zadovoljstvu.

S čestitkami zvezano zahvalo ji je dolžno toliko naših kulturnih in drugih ustanov v zdomstvu; zakaj ga. Ema je vedno imela celo preko njenih moči segajoče razumevanje za vsa stremljenja, ki so šla za našo kulturno, športno in narodnostno afirmacijo v velikem svetu. — Kdo izmed sodobnikov bo pač pozabil vse njene karakterne vloge na naših odrih v Argentini; kdo ji ne bo ostal za vedno hvaležen za ves trud in požrtvovalnost, katero je in jo še vlaga za našo mladino, ki s svojimi telovadnimi in rajalnimi nastopi osvežuje in poživlja vse naše javne manifestacije v velikem Buenos Airesu?

Za vse to, prav posebej pa zato, ker je naša ga. Ema, ki ji je premočrtnost in resnica vodilo, od vsega začetka zvesta spremljevalka TABORA, se tudi mi uvrščamo v množico tistih, ki se naše slavljenske spominjajo ob njenem lepem jubileju, in ji iz iskrene poštenosti naših stremljenj želimo: Ga. Ema! Še na mnoga, mnoga aktivna leta — do svobodne, velike slovenske domovine, ki je tudi višek Vaših želja!

Dr. Tine Debeljak

V spomin prvim žrtvam komunistične revolucije pred 25. leti v Sloveniji

(V „Svobodni Sloveniji“ je dr. Tine Debeljak objavil članek, ki ga bomo v celoti ponatisnili. — Op. ur.)

II. Po vojni: pod okupacijo

Vrnili so se domov, zbirali orožje in — sodelovali z Nemci. Z zastavami so ponekod zahtevali zasedbo po Nemcih, ne po Italijanih in se vdinjali nemškemu okupatorjem za pisarje, kot na primer dr. Vilfan v zavodu sv. Stanislava. 7. aprila so ustanovili celo **Protiimperialistično fronto**, ki naj bi ob nemško-ruskem prijateljstvu delala proti — zahodnim velesilam...

Prišla je vojna, kaos, toda — za komuniste revolucionarna situacija še ni dozorela. Ta je dozorela natančno tistega dne, ko je Hitler napadel Rusijo, 22. junija 1941.

Navodila Kominterne

Vendar so se pripravljali že prej za revolucijo, ker so spravljali orožje, ki ga je odmetavala razpuščena jugoslovanska armada in ga hranili v podzemskih jamah. Da je „sovjetska“ revolucija stopala v ospredje časa je razvidno iz Navodil Kominterne, ki so bila poslana KPJ iz Moskve 9. maja 1941. „Navodila za bodoče delo“ so dolga nad tri strani, zato jih povzemamo na splošno, ne v celoti:

1. Čas, ki prihaja, bo odločilen za naslednji korak k svetovni revoluciji... a) Svetovna revolucija mora biti predhodno pripravljena kot borba „za pravo demokracijo“, in vsi politični in vojaški voditelji morajo usmerjati svoje delo v tej luči. 30% članov partije mora iti v odprto fronto za demokracijo... b) Sovjetska vlada lahko najde potrebo, delati provizorne koncesije... v vidu na bodoči razvoj revolucije. c) Dokler ne pride na oblast, mora KP vzdrževati dobre zveze s patriotskimi in cerkvenimi krogi... Kjer je potrebno, naj z dovoljenjem CKP sodelujejo z reprezentanti cerkve... v pripravah za revolucijo... pozneje bo treba eliminirati njih vpliv... d) Tisk naj bo usmerjen v to, da pridobi čim več mase... tajne okrožnice pa naj članom predložijo realen položaj... e) Ko se bo KP polastila oblasti, mora za zunanjo politiko poslati diplomatsko zastopstvo v SSSR, kjer bo dobivala navodila od CK Kominterne. To diplomatsko zastopstvo bo vzdrževalo zvezo s KPR(b) in KP države... f) Kakor hitro pride na oblast, naj KP sestavi vlado, ki bo predstavljala široke množice in naj bo na videz demokratična... Vendar naj CK ohrani najvišjo izvršno oblast, ker bo zunanja politika kontrolirana po Izvršnem odboru Kominterne. g) Nasprotnike nove administracije, predvsem tiste, ki so v revoluciji dobili položaj, da so vedeli za kakšne tajne pogodbe KP, je treba čimprej odstraniti, toda na način, ki bi imel demokratični videz, t. j. z rednim ali ljudskim sodiščem. To sodišče naj bo sestavljeno iz enega člana KP in dveh tajnih članov, ali simpatizerjev. Važne razprave naj se vrše po ustrežajočem demokratičnem načinu...

2. Nova vlada naj nikar takoj ne prosi za sprejem v Sovjetsko zvezo..., dokler ne dobi navodil od CK Kominterne.

3. Dokler država ni vključena v Sovjetsko zvezo, mora 50% članstva ostati še v zakonspiriranem podzemlju... kot glavni „zavezniki“ vlade.

4. Izdajalce partije je treba likvidirati brez sodbe... smrtna sodba je predpisana za vsake vrste izdajalce... komunistične revolucije...

5. Mejá dežel, zemljepisno oddaljenih od Sovjetske zveze,

ni treba takoj zapreti po revoluciji... prej je treba dobiti nazaj domov begunce, emigrante pod demokratično zaščito itd. in šele potem zapreti meje. Vsi člani CK naj vedo, da je Rusija bila nekoč prisiljena opustiti svoje načrte za svetovno revolucijo zaradi velikega števila emigrantov, ki so uspeli naščuvati demokratske sile proti komunističnemu gibanju. Čim manj emigrantov, tem bolj bo uspela revolucija... Veliko težavo pa bo predstavljalo zatiranje in uničenje notranjih nasprotnikov in razrednih sovražnikov. Treba jih je čim prej spraviti pred sodišče, da se opraviči njihova aretacija v očeh demokratičnega sveta.

6. Izraz „razredni sovražnik“ predstavlja naslednje kategorije: člane ideoloških gibanj nacionalističnega ali verskega značaja..., duhovnike, policaje, častnike, diplomate in civiliste, v kolikor so ti odklonili sodelovati z revolucionarnimi silami, vse člane... vladajoče dinastije... in vse, ki so se uprli pripravam ali poteku revolucije... Kako odstraniti te „razredne sovražnike“, bo določal splošni položaj, in metode bodo predpisane od delegata Izvršnega odbora Kominterne, ki bo dodeljen CK, brž ko bo prišla na oblast...

7. Po vstopu na oblast naj zapleni KP: vse premoženje razrednih sovražnikov, ki so bili likvidirani, premoženje sovražnih organizacij in gibanj, premoženje cerkve, vladajoče dinastije in vseh vojnih dobičkarjev.

To so navodila CK Kominterne, ki jo je tedaj vodil Bolgar Dimitrijevič (ta je tudi v času vojne bil v zvezi dnevno s partizansko komando pod imenom „Ded“) KPJ že pred napadom Nemčije na Sevjetijo. Navodila niso izmišljena, našli so jih Angleži in objavili. Za nas dokaz, da so revolucijo v Jugoslaviji zamislili sovjeti, KOMINTERNA, in ji namenila vlogo koraka k svetovni komunistični revoluciji, čeprav se ni povsod v Jugoslaviji razvijala po teh „receptih“. Tito je bil — radikalnejši.

Priprava na revolucijo

Vse do 22. junija 1941 so komunisti vzdrževali zveze z okupatorji in sodelovali z Nemci, za kar imamo mnogo pričevanj za območje Kranja, Metlike, Litije itd. Takoj tega dne pa so se začeli aktivisti odpravljati v gmajno, v Iški Vintgar, na Krim itd. predvsem zato, da so se umaknili iz Ljubljane, kjer jim je novi položaj postajal nevaren. Tega dne zvečer že je imel Tito v Zagrebu sestanek KPJ, na katerem je pribil:

„Borba Sovjetske zveze je tudi naša borba. Ne dovolite, da se preliva dragocena kri sovjetskih herojev brez naše soudeležbe... Mobilizirajte vse sile proti temu, da bi naša dežela postala baza za hranitev fašističnega rablja, ki kot stekli psi napadajo Sovjetsko zvezo, našo drago socialistično

deželo, naše upanje in naš svetilnik, v katerega se upapolno upirajo oči vseh delavcev sveta... Mi to borbo sprejemamo, in mi smo se nanjo pripravljali... V tej borbi ne bo pardona fašističnim zločinskim vodjem in njihovim zvestim hlapcem...“

3. julija je Stalin pozval iz Moskve vse komuniste pod hitlerjansko zasedbo na oboroženo vstajo. Od vseh komunističnih partij na takem ozemlju se je odzvala Stalinovemu klicu samo — KP Jugoslavije! Nobena druga, iz česar sklepajo sedanji jugoslovanski zgodovinarji, da je že tu začetek samostojne poti KPJ. Toda prav to dejstvo kaže, da je bila KPJ bolj poslušna Moskvi kakor vse druge. Ranković je jasno izpovedal: „Izpolnili smo obveznosti, ki smo jih prevzeli na VII. kongresu Kominterne.“ In slovenska partizanska bojna pesem jasno poje:

Naglo puške smo zgrabili
in odločno z doma šli,
ko sovjetski so junaki
skupni boj oklicali.

Juš Kozak je zapisal: „Slovenska OF se je vključila v sovjetsko domovinsko vojno.“

Prva „faza“ revolucije

Vse od 22. junija pa do konca leta 1941 je bila doba I. faze Komunistične revolucije, to je: politične organizacije in zbiranja aktivistov ter psihološke priprave ter zavajanje — množic. Kardelj, ki je tvoril najvišjo jugoslovansko trojko, je bil v Srbiji ob Titu in Rankoviću in pripravljal z njima jugoslovanske osnove za skupen nastop. Bil je zvezni član najvišje slovenske komunistične trojke v KPS, ki so bili Kardelj, Kidrič in Leskošek. Najprej je ta komunistična trojka vzela v roke ustanovitev partizanske vojske, ki so ji stali na čelu Leskošek, Kidrič in Bebler. Dva španska borca in Kidrič ko stalinistični politični komisar. Po izjavi Leskoškovi je bila prva pot, kako pridobiti komuniste iz okupatorske vojske za sodelovanje; zato so prvi letaki KPS bili namenjeni nemškemu in laškemu vojaku. Bebler je napisal Partizanski zakon, kateremu je dal mednarodni značaj po zgledu španskih Mednarodnih brigad, kajti v partizanstvo vabi tako Slovence kakor Nemce in Lahe ter vse „brez razlike narodnosti in vere“, naslanjajoč se operativno na vojaško akcijo Delavsko-kmečke rdeče armade (čl. 1). Ko je bil tako ustvarjen že Glavni štab partizanskih čet, vsi komunistični aktivisti že na terenu, in vojska že trdno v rokah „špancev“ v KPS, se je sestavilo šele politično zastopstvo „Osvobodilna fronta“, kajti po vseh znakih se je ustanovni sestanek vršil šele 1. avgusta 1941. Tu se je sestavila tista „koalicijska vlada 18 strank“, ki si je samozavestno navela pravico, da „zastopa ves narod“. Tista manjšina, o kateri sem govoril, ki ni predstavljala pred vojno 10% naroda, se je postavila s pomočjo kaosa na vrh, ko je prej svečano izjavila, „da pod nobenim pogojem ne sprejema v

svoje vrste tradicionalnih strank“, t. j. tistih, ki so imele zadnjih dvajset let nad 90% volilcev za seboj. Te stranke so „sramotno in že v naprej izključene“. In višek: predstavniki teh strank so ustanovili svoj najvišji „parlamentarni“ forum Plenum OF, in jeseni leta 1941 proglasili svojo vlado: Izvršni odbor Narodno osvobodilne borbe. Tajnik NOV (politični komisar) in predsednik oziroma tajnik NOO (Narodnega osvobodilnega odbora) je bila ena in ista oseba: Kidrič. Vsi ključni torej trdno v rokah komunistične stranke! Tako se je partizanstvo oblikovalo po sovjetskem zgledu (pozdrav s stisnjeno pestjo, rdeča zastava z rdečo zvezdo, emblem s srpom in kladivom, politični komisarji, revolucionarna ostrost ter španske kape-tovke), pa tudi svetna oblast: ustanavljanje „ljudskih odborov“, ki so v stvari „sovjeti“ ter ostalo, kar je potrdil tudi šnuderl: „Pri graditvi nove ljudske oblasti je KPJ služila teorija marksizma-leninizma in skušnje v ZSSR. Natchela graditve sovjetske demokracije so bila temelj naši graditvi.“ In ena temeljnih točk OF je bila: „Dopustna je samo ena oborožena sila, ki raste iz slovenskih narodnih osvobodilnih partizanskih čet... pod političnim in vojaškim vodstvom OF, vsako delovanje za nastajanje oborožene sile na kak drug način spada pod kazensko sankcijo odloka SNOV o zaščiti države.“

To je najpomembnejše partizansko dejanje leta 1941: OF pod vodstvom KPS se je samozavestno postavila za „edinega zakonitega“ predstavnika naroda, ki bo kaznovala slednji drugačni poizkus osvobajanja od okupatorjev, ki bi ne bil komunističen. Po tem „zakonu“ je slednje delo Slovenske legije, ustanovljene že aprila 1941, ali bodočih vaških straž, ali poznejših domobrancev „ilegalno“ in „izdajalsko“ in zato zasluženno smrtne kazni kot slednje delo „proti revoluciji“. Odtod toliko izdajalcev v Sloveniji.

Tako poznamo temelj, na katerem je gradila OF svojo oblast pod okupacijo in morila slovenske ljudi.

Izzivanja okupatorja in kaznovanje prvih „hlapcev“ in „izdajalcev“

Jesenski meseci 1941 so bili določeni za psihološko pripravo ljudi na odpor proti okupatorju in njihovim hlapcem. V času, ko so po vsej Evropi vsi okupirani narodi varovali svoja življenja in svoje sile, se podtalno organizirali za čas, ko bodo resnično potrebni zahodnim zaveznikom pri vstopu z vojsko na evropska tla (Francози, Čehi, Poljaki, Belgijci... itd.) in to z vednostjo vlad v Angliji in USA; ko niso komunistične stranke teh pokrajin še uvidele potrebe po nastopu, so jugoslovanski komunisti začeli nasilni prevrat bolj za uvedbo socialne revolucije kakor pa boja proti okupatorjem. Boj proti okupatorju je bil samo krinka, da so dobivali priznanje nosilca nacionalističnega odpora ter so izzivali okupatorja na represalije in z njimi množili partizanske vrste, kamor se je ljudstvo zatekalo iz strahu in po zaščito. Tako so v teh mesecih padali žandarji, ki so po mednarodnih dogovorih obstali na mestu (na pr. prvi žandarmarijski poveljnik Sušnik pri Devici Mariji v Polju, občini Kardelja in Mačka!) potem je bil

atentat na vojake in policijo, na generala Rupnika, na policijskega ravnatelja dr. Hacina, na policijskega stražnika Koželja, ubili so Antona Hrena Petra Zlatnerja, barona Šlegla in njegovo mater itd., itd., vso družino Veharjevo na Verdu pri Vrhniku ter ing. Fanouša Emerja 4. decembra 1941. Ta zadnji je bil že izrazito politični umor, ker je pripravljaval odpor proti OF, katero je dobro poznal in vedel, kdo jo sestavlja. Seveda so ga komunisti razglasili za izdajalca, za sodelavca z Nemci v zvezi z Gestapom, da so našli odobravanje, kako OF kaznuje narodne izdajalce. Drugi podobni zločin je bil umor socialističnega organizatorja Vrankarja, ki ni hotel pristopiti z Jugoslovansko socialistično stranko v OF. Vse to 1941.

Represalije in „španci“

Na drugi strani so ta čas padali posamezni okupatorji, laški financarji, tu ali tam kakšen vojak, napravili so tu in tam kakšna sabotažna dejanja (razstrelili most, iztirili tračnice, zažgali tovarno na Duplici, napad na Bezulak in Lož itd.), nakar so sledile reakcije predvsem Nemcev, ki so streljali prve partizane (pri Brežicah), požgali vas Rašico. Italijani so na pr. za ponesrečeni napad na preserski most zažgali 8 poslopij, za drugi napad pa pobrali 69 mož in jih dali pred izredno sodišče, ki je nato 18 Slovencev obsodilo na smrt, za napad na Groblje je bilo aretiranih 250 ljudi, za napad na Veliki Gaber 100 itd., itd. Tako so italijanske represalije prihajale partizanom prav, kajti ljudje so uhajali v gozd iz strahu pred njimi. Tako so dobivali donos ljudi. Iz teh fantov so delali prve čete po par mož, španski borec, Rozman, se je vrnil iz francoskega ujetništva in ustanovil prvi štajerski bataljon, ki je napadel Pohorje, Šoštanj, pa se pred Nemci umaknil na področje Ljubljanske pokrajine. Tu je začel delo „španski“ borec Gregorič in vodil napad na Dražgoše, kjer so bile strahotne represalije: večino moških v vasi so postrelili in cerkev in vso vas porušili... Po vsakih takih maščevanjih so komunisti rekrutirali nove fante. OF je pa dobivala sloves, da jih brani in je edina, ki se upira osvajalcem. Toda konec decembra smo v Sloveniji že vsi vedeli, da se skriva za OF komunizem, pa se mu nismo smeli upreti: Italijani niso pustili niti pisati proti njemu — ker jim je šlo njihovo izzivanje — v račun.

Toda pravi udarni sunek je prišel šele s prvimi meseci leta 1942, ko se je začela resnična prava revolucija, katere se spominjamo sedaj, ob 25-letnici.

(Sledi)

Tema za razmišljanje

Če nehamo proslavljati lepoto in dobroto, nehamo lepo in dobro tudi misliti.

Oscar Wilde

Kaj je za tem . . . ?

Po „DELU“, Ljubljana, petek, 15. septembra 1967 dobesedno posnemamo za naše bralce širom sveta. — Op. ur.

Med „pesmimi“ v 55.—56. št. Problemov, ki sem jih prebral, sem se posebej ustavil pri dveh Andreja Brvarja, ki presegata — pustimo estetiko ob strani — vse meje čisto navadne človeške dostojnosti. Človek je presečen, da tako oblikovanje z greznico nekih — najbrž čisto še ne odmrlih in pokopanih, nekoč vendarle svetlih in svetih idealov slovenskega ljudstva vobče in ne le nekih komunistov — najde prostora v reviji, ki naj bi bila zavetje in odsev miselnosti mlajšega rodu. Če bi ti dve „pesmi“ zapisal na kakšne planke ali na zid bodi s kredo ali ogljem, ali če bi izšli na letaku in bili razmetani med ljudi, bi se najbrž zganila naša policija in zasledovala krivca, mogoče bi se celo javni tožilec zamislil nad početjem. Ker sta pa izšli v neki reviji, spadata v področje estetike, umetnosti, ali kam že, pač pod nekaj nedotakljivega, in ni treba, da se kdo ob to spotika, ker bi sicer trpela naša ljuba demokracija, svoboda vesti, bila bi prizadeta sama sveta umetnost.

Upal sem in bil prepričan, da bo Delo, ki ne bi smelo biti gluho za človeške in za narodove vrednote ob teh političnih pamfletih najgrše sorte jasno in odločno povedalo, da te stvari ne le da nimajo nič opraviti z nekakšno, še tako svobodno umetnostjo, pač pa da je to umazan, zlonameren napad na neke — nedvomno zgodovinske vrednote slovenskega naroda. V naši zgodovini je bore malo velikih, svetlih trenutkov poleg golega dejstva, da smo se kljub tisočletnemu suženjstvu obdržali v življenju. Nedvomno pa osvobodilna borba slovenskega ljudstva za njegov svobodni prostor na soncu spada med take trenutke in je močno potrdilo te narodove vitalnosti, tega nam dandanašnji najbrž nihče na svetu več ne oporeka, prav gotovo niti naši nekdanji smrtni sovražniki ne. Druga stvar je, kaj vse se je v dvajsetih letih izmaličilo, kaj vse od velikih sanj, ciljev in obljub posameznikov in celote, in kdo je kriv za to. Ločeno od tega ostane dejstvo, da se je slovenski narod ohranil samo po borbi za svojo eksistenco ne glede na današnje „ušive pokojnine“.

Preseneča in vznemirja me ta mentaliteta, ki pri slovenskem narodu ne vidi več nič drugega od navadne kurbe do kurbe na kvadrat, ki vidi nek proletariat, ki „kozla na Marxa in Lenina in delavsko samoupravljanje“ in „ki bi prodal fabriko za kozarec žganja, za prvo kurbo na voglu ali za škatljico smrdljive drave“, in ki nam čisto resno veleva, naj zginemo pod smrdljivo nebo... „med ulice in razne prehode, kamor vodijo postarane gospe svoje cucke na večerno scanje“. Nisem presenečen nad vso to estetiko, ni nova — na cesti namreč ali po oštarijah, nisem radoveden, kam hočejo

z njo; rad bi pa vedel, kaj sploh hočejo poleg tega, da bi mi izginili „nazaj pod smrdljivo nebo“. Kaj?

Pričakoval sem, da bo Delo o tem povedalo jasno besedo, ker gre za politični pamflet in ne zgolj za neke pesmi, ki jih je treba meriti z estetskimi merili in čutom. Berem pa le naslednje: „Do brutalnosti konkretnen, idejno politično angažiran je v svojih verzih Andrej Brvar. Človeške prizadetosti je v njem kljub problematičnosti (podčrtal M. K.) kar zadeva poetično realizacijo — še največ.“

Gre torej zgolj za problematičnost? Samo to. Kaj pa če je za vsem tem „kozlanjem na Marksa, Engelsa in delavsko samoupravljanje“ le še kaj več?

Miško Kranjec

PRIPIS UREDNIŠTVA („Dela“)

V recenziji 55.-56. številke Problemov, ki je bila objavljena v „Delu“ 13. septembra, ni bilo zapisano mnenje uredništva.

O obeh sramotilnih pesmih piše v današnjem „Delu“ na 5. strani France Vrečar.

Ne vem, kakšen zlonameren nagib je bil v mladem Andreju Brvarju, da je v svoj pesniški navdih izcedil nemalo hudih zmerljivk, ko je pisal pamfletistični pesmici „Balada“ in „Sklicujem zborovanje“ in ki ju je revija za kulturo in družbena vprašanja „Problemi“ natisnila v zadnji številki (55—56). Ali se mu ni prav nič zazdevalo — pa tudi tistemu, ki mu je dal imprimatur — da se je v svoji razbrzdanosti lotil tistih ljudi, ki so zmeraj pošteno mislili, ki so iz notranje nuje šli v bojni metež, in jih zdaj krivi, zakaj niso za zmeraj ostali v gozdovih?

Sposodil si je učitelja predvojaške vzgoje in ga „pesniško“ seciral od tam, ko „maha z zeka izkaznico“, ga vlačí skozi zdravstveni dom in sanatorij in mu še v krsti ne da miru, do žene v črnem, ki se je tiščijo trije otroci in ki so „ves čas jokali, ker jih je morda tiščalo lulat“. Odkod Andreju Brvarju tolikšna „hrabrost“, da je z degeneriranimi pomagali, ki naj bi bila pesem, opljuval nekdanjega preprostega borca? Kakšno drugačno pojmovanje oziroma sprejemanje tega teksta je iluzorno.

Še huje je s pamfletom „Sklicujem zborovanje“. Tu Brvar svoj proletariát — gre za našega delovnega človeka — zlasti ženske razglašá za „kurbe na kvadrat“ in priporočá, naj si vsi skupaj nadenejo drugo ime, „da ne boste žalili oktobra in pariške komune“. Skratka, ljudem iz njegove „fabriške četrti“ je imputiral najbolj spolzke instinkte. Odveč je že ponoviti: prav gotovo jih ni „pesniško“ obdelal zategadelj, da bi jih spravil na svojo „zveličavno“ pot.

Andrej Brvar (morebitni psevdonim?) za zdaj zanesljivo ne živi od poezije in bržčas še dolgo, dolgo ne bo ne na Slovenskem, ne kje drugod. Indicije so, da ni lačen in mu tudi ne želim, da bi bil. Zato naj pomisli, da

je storil veliko krivic, dobro ve komu in da je zablodil, če meni, da lahko pisari o vsem, kar ga čudnega spreletava. Skorajda ne bi bilo nápak, če bi jo zdajle kam potegnil, še živih učiteljev predvojaške vzgoje namreč ni malo!

F. Vrečar

Miško Kranjec et consortes vedó prav tako dobro kot mi, kaj je za tem! Kaj bi se dvoumno spraševali?! — Rajši še malo počakajmo, pa bomo videli, kaj je v krvi slovenskega naroda za revolucijo med tujo okupacijo spočel — komunistični protinaravni materializem... — Op. ur.

Stane Pleško

SENENE VILE

(Nadaljevanje)

7

Leta so tekla kot voda. Skopec se je spreminjal, da že samega sebe ni več poznal. Še manj so ga razumeli drugi. Sicer so vedeli, da je vsak trgovec vseh muh poln, a jim vendar ni šlo v glavo, kako se more človek tako spremeniti. Spominjali so se, kako prikupen in dober je bil, ko je začel trgovino v prizidu Erbežnikovega hleva. Začel je največ zato, da je nagajal oholemu Velkavrhu, ki v svojem obilju ni nikogar poznal. V dobrem letu je vse kupovalo pri Skopcu. Tako je bil Velkavrh primoran, da se je kar na tistem presečil v drugo vas, kjer ni imel tekmeča.

Komaj se je Velkavrh umaknil, se je začel Skopec šopiriti kot purman. Nakupil je blaga več, kot ga je mogoč spraviti pod streho. Pri njem si dobil vse, kar si je kdo pozelel: jestvine, obleko, obutev in orodje vseh vrst. Trgovina mu je kmalu postala tako premajhna, da je moral prizidati novo, moderno poslopje. Nakupil si je tudi zemlje in gozda.

To blagostanje ga je prevzelo. Pozabil je na ljudi in poznal samo še sebe in denar. Tako je postal samogolten, da še mrtvemu ni odpustil dinarja. „Popravljal“ je vago, liter je bil vedno manjši, „cukrčkov“ za otroke ni bilo več na mizi, cene pa je navijal, kakor se mu je zdelo.

V tej grabežljivosti je izmaknil tudi Kovačeve vile in jih vdru-gič prodal.

Kakor se mu je takrat zdelo, da ni naredil posebne hudobije, se

je pozneje vse tako zasukalo, da mu je vest tiste ukradene vile vedno znova zadirala v srce in mu ni dala miru ne podnevi ne ponoči.

Kovačeva nesreča ga je tako zagrabila, da se je spet kar čez noč spremenil. Na zunaj vsaj v začetku tega ni pokazal, srce pa se mu je pošteno znehčalo. Svojim odjemalcem je bil kot oče; blago jim je dajal na up, jim posojal denar in temu ali onemu tudi kaj spregledal, če ni mogel plačati.

Kovačevim je bil utelešena dobrotà. Starejšega fanta je vzel k sebi in ga izučil za pomočnika. Tudi potem je ostal pri njem prav do vojaščine. Skrbel je zanj kot za svojega; vsi so glasno govorili, da se nikomur ne godi kot Kovačevemu Janezu. So tudi lahko.

Ko je Janez mora k vojakom, je k Skopcu prišel Kovačev drugi sin. Tudi ostalim je pomagal, kjer je mogel, največ z obleko in čevlji, za kar pri bajti nikoli ni bilo pravega denarja. Vse je delal tako naravno, z nekim prirojenim veseljem, da njihče še malo slutil ni, da je vsako njegovo dobro delo imelo poseben namen, za katerega je vedel on sam: pomiriti pekočo vest in izbrisati krivico, ki jo je storil Kovaču. Vedel je, da bi odložil veliko breme, če bi Kovaču v obraz povedal greh, ki ga teži. Tega pa ni mogel. Vse bi dal, svojega gréha pa se ni mogel obtožiti niti ne v spovednici, ker ni verjel v odpuščanje, dokler bo Kovač po njegovi krivdi trpel. Odtujil se je cerkvi in ljudem ter se zaprl vase.

Včasih je bil že kar čudaški. Dela se ni znal lotiti s prave strani; če pa je že kaj začel, je izvršil samo napol. Sredi dela je zapuščal trgovino; včasih je celo stregel stranki, pa je pozabil nanjo in jo pustil čakati, ne da bi kdo vedel, kje je. Odhajal je v log in kot izgubljen lazil med grmovjem. Posedal je po ozarah, se skrival v robidovju in sam s seboj govoril. Hodil je v gozd nad Kovačevo hišo in s tako strašnimi očmi gledal skozi drevje, da so se ga ljudje zares balj; tu in tam je kdo že kar glasno rekel, da s Skopcem ni vse v redu. Niso mu hoteli delati krivice, a beseda je kar sama zdrsnila z jezika.

Kar so dolgo nekako pridržano govorili, so nekega dne, ko je Skoppec čisto podivjal, javno zavpili.

Trgovec je spet ždel med drevjem v Kopavniku. Ko se je pred hišo prikazal Kovač, se je zakotalil in zadržal po listju skozi grmovje kot sama pošast. Kovač je obstal kot vkopan. Med prvim drevjem je Skoppec obstal in začel zmedeno klicati: „Kovač, vile, roka — roka, vile, Kovač...“

Kovač se je umaknil v vežo. Na cesti se je zbralo precej ljudi. Strahoma so sledili trgovcu, ki je že planil v Kovačevo barako, od nekod privlekel stare senene vile, se z njimi pognal proti vratom in še bolj divje kričal: „Kovač...vile...roka...“

Ljudje so se umaknili.

(Sledi)

11. OBČNI ZBOR ZDSPB TABOR

V skladu s tradicijo zveze, je na soboto pred Delavskim praznikom, 2. septembra 1967, v Clevelandu zasedal 11. redni občni zbor ZDSPB Tabor.

Na zborovanje so prihiteli številni delegati iz Toronta, Hamiltona in Milwaukeeja; udeležilo pa se ga je tudi lepo število clevelandskih članov. Po sklepu Glavnega odbora zveze, je bilo na zborovanju podanih le troje zgoščenih poročil, ki so obsegla vse delovanje organizacije, s čemer se je pridobil čas za temeljitejšo debato o preteklem in bodočem delovanju.

Poročila so pokazala, da stoji organizacija na zelo dobrih temeljih in da upravičeno lahko upa na nove uspehe v bodočnosti. Kljub temu je zborovanje pokazalo, da je potrebna večja razdelitev dela, ker so nekateri dosednji odborniki bili preobremenjeni in bi vsled tega lahko trpela celotna organizacija.

Posebno važnost so zborovalci položili v vprašanje našega tiska in drugih propagandnih publikacij, zlasti pa še v delo zgodovinskega referata v zvezi z organizacijo proslav 25-letnice Grčaric, Turjaka in Vetrinja. V novem odboru, ki je izvoljen, je posebno močno zastopan tiskovno-zgodovinski referat, na katerem bo ležala večina teže tega dela.

3. septembra so se udeleženci občnega zbora zbrali še pri službi božji, za pokoj generala Rupnika, popoldne pa na skupno kosilo in družabni pomenek na Slovenski Pristavi.

Celoten potek zborovanja je bil povsem zadovoljiv; organizacijo pa bo v naslednjih dveh letih vodil sledeči Glavni odbor:

Duhovni vodja: č. g. France Gaber,

predsednik: Milan Zajec,

I. podpredsednik: ing. Anton Matičič,

II. podpredsednik: Ivan Palčič,

tajnik: Pavle Boržnik,

blagažnik: Ivan Hočevar,

socialni referent: Brane Pogačnik,

tiskovno-zgodovinski referent: ing. France Grum,

I. pomočnik: Marijan Jakopič,

II. pomočnik: Rudi Lukež ml.,

odborniki: Franjo Mejač, France Dejak in Zdravko Novak.

Nadzorni odbor: Florjan Slak, Stane Pleško, Dušan Dimnik
in Jože Jakoš.

Razsodišče: dr. M. Resman, dr. M. Mejač in ing. J. Lekan,

Konzorcij „Tabora“: predsednik ing. Anton Matičič.

Milwaukee: Lepa zgodovinska svečanost.

Društvo Triglav, v katerem so včlanjeni samo novonaseljenci, je zgradilo v svojem parku spominsko kapelico, katero je 20. avgusta 1967 blagoslovil duhovni vodja društva p. Klavdij Okorn. Na spominski plošči je napis v slovenskem in angleškem jeziku: „Slovenskim žrtvam komunistične revolucije v letih 1941—1945“.

Ob veliki udeležbi se je začela slovesnost s kratkim programom in slovensko sv. mašo.

Ob tej priliki sta v imenu društva S. P. B. TABOR položila venec člana Ludvik Kolman in Ivan Bambič. Ludvik Kolman je imel sledeči nagovor:

Spoštovani gostje, dragi Slovenci, soborci, domobranci!

Dodeljena mi je bila čast, da položim v vašem, kakor tudi v svojem skromnem imenu venec pri tej kapelici v spoštljiv spomin na vse žrtve, ki so padle v protikomunistični borbi. Predno to storim, naj mi bo dovoljeno dodati še nekaj besed.

Vsi veste, da na tem mestu ni nobenih grobov komunističnih žrtev. Postavili smo pač kapelico tukaj, ker je nismo mogli zgraditi na grobovih samih in jih okrasiti z vencii. Toda vse je namenjeno njim. Položimo zato v duhu takšne vence na vse grobove tistih, ki so dali življenje za — Boga — narod — domovino; na grobove, kjer ni križev ne spomenikov, ne kapelic; na grobove, ki jih ni orosila blagoslovljena voda; na grobove, ki so jih tam pokopane žrtve same blagoslovile s svojo smrtjo.

Ne pozabimo pri tej slovesnosti na važno dejstvo, da je s temi in takimi žrtvami bil do dna razgaljen komunizem — ta najmodernejši in najkrutejši način satanove borbe proti Bogu in najvažnejšim dobrinam človeštva.

Naj bo ta kapelica in slovesnost izraz naše neprenehne borbe proti komunizmu, ki ruši hiše božje, mori nedolžne žrtve, zatira svobodo in prepoveduje vsako javno manifestacijo verskega prepričanja — kljub vsem podpisanim pogodbam in sklenjenim konkordatom. To smo videli ob priliki gosposvetskega jubileja.

Naj bo v to znamenje božje simbol našega prepričanja in upanja; spomin na vsa komunistična zločinstva in opomin morilcem, da bodo nekoč klicani na odgovor. Motijo se namreč komunisti doma, ako računajo, da bomo ki to počenjajo.

Vključimo v to slovesnost spomin tudi še na neke druge žrtve. Ne vem, ali je res le goli slučaj, da postavljamo spomenike v tej deželi — naši novi domovini, katere visoka politika je nekoč predala tisoče domobrancev v komunistične klavnice. Deset let pozneje so sinovi istih umirali na Koreji in 20 let pozneje umirajo sinovi istih izdanih domobrancev v Vietnamu; padajo v obrambo te dežele — proti istemu komunizmu. Naj bo ta kapelica tudi njim v spomin, kakor tudi vsem žrtvam teh vojn; kajti bratje so si po ciljih, bratje po ideji in enaki v smrti.

Položim sedaj venec v upanju, da kmalu pride dan, ko bomo mogli

okrasiti grobove same; položim venec v geslu, za katerega so domobranci umirali — Bog — narod — domovina.

Ta venec se bo kmalu posušil, cvetje se bo osušilo; vendar naj ne umrjejo ideje in cilji, zaradi katerih je ta kapelica postavljena in cvetje položeno. Prišel bo namreč čas, ko bo trobač zopet klical zbor v bojne vrste.

Dragi pokojni domobranci, naj bo ta slovesnost in ta kapelica naš spoštljiv klic do Vas, da takrat naše vrste pomnožite in s svojim duhom preprijete za poslednji udar.

Buenos Aires. — V zastopstvu DSPB Tabora v Argentini so gospo Olgo Rupnikovo obiskali in ji čestitali k 70-letnici: starešina Ivan Korošec, duhovni vodja č. g. Jože Guštin, odgovorni urednik „Tabora“ Adolf Skrjanec in odbornik Dušan Dimnik.

Buenos Aires. — Na posledicah poškodb, ki jih je dobil pri nesreči na svojem domu, je umrl naš član Ciril Skebe. Nepozabnega soborca se bo „Tabor“ spomnil v prihodnji številki.

ZA BELEŽNICO

Ob jubileju...

V publikaciji *The unfinished Revolution* (1917—1967), ki jo je pri Oxford University izdal letos Isaac Deutscher, pisec ugotavlja:

Sovjetska revolucija iz leta 1917 je stara 50 let in nas nagiba k ugotovitvi, da še nikdar tako maloštevilni niso tako hudo razočarali tolikih množic. Majhna skupina revolucionarjev, ki je prišla na oblast v Rusiji, je dosegla nenadno spremembo svoje dežele in vsega sveta. Toda še bolj izredna je preosnova, ki se je v teku minulega pol stoletja izvršila v naravi komunizma samega. Vizija velike socialistične utopije se je zrušila najprej v krvavem terorju, potem jo je iztrebil še kruti sovjetski imperializem in se danes zviija pred protinapadom nacionalističnih stremeljenj in pragmatičnih gospodarstev...

Ob tej ugotovitvi tudi mi za 50-letnico sovjetske revolucije nimamo drugega komentarja, kot da se hvaležno poklonimo spominu naših mrtvih junakov, ki so nam o pravem času, na pravem mestu in s pravimi načeli kazali pravo pot: Bog — Narod — Domovina.

IZ PISEM

...ned, 27. avgusta 1967.

Pravkar je bil moj gost N. N. iz prestolnice, ki sem mu jaz pomagal ukoreniniti se v ... in mi je prinesel osem zvezkov TABORA 1966, po katerih sem takoj planil z željo, da čim več pobерem zase in za tukajšnje prebivalce, ki skoraj ničesar ne vedo o nas. Napisal sem na ... jeziku knjigo...

Izide jeseni. — Veliko sem že pisal v tukajšnjem največjem časopisu o Jugoslaviji. — V svoji knjigi se zelo lepo izražam o vrljih domobrancih, ki so vsak dan korakali mimo nas v Ljubljani in ki sem jih jaz kot desetletni otrok hodil gledat. Bil bi vam zelo hvaležen, ako mi v literarne in publicistične svrhe lahko dostavite slike ali negativne pomembnih ljudi in dogodkov iz časa vojne, ker se tako bolje stvar vtisne bralcu v spomin, bi pa obenem počastili uboge narodne junake, ki so dali vse za narod, ki je v svoji zapeljanosti in neizkušenosti deloma pomaga rdečim. Lahko bi mi tudi posodili fotomaterial. Jaz namreč nimam prav nobenih slik.

Mislím, da pri vas nekje živi moj bivši sosed domobranec P. P. Ako vam je znan, ga pozdravite. Prav tako pozdravite očeta mojega sošolca I. I., ako ga vidite. S slovensko emigracijo nisem imel stikov, pa hočem ta nedostatek popraviti in se naročiti na TABOR.

Sem profesor tujih jezikov, poročen s tukajšnjo domačinko, tukajšnji državljan, imam sina, sem Ljubljančan, Slovenec, izven strank, a 100% protikomunist. Le v toliko moram paziti, ker imam svojece v domovini. Oznovci so skrajno maščevalni. So že zafrkavali domače.

Tu nas je samo nekaj Jugoslovanov. Jaz vodim borbo proti rdečim tolovajem zaradi stikov s časopisi in zaradi znanja jezikov. Sloves Titoslavije zadnje čase propada iz znanih vam razlogov. Sem kot vi za združeno fronto vseh poštenih Jugoslovanov, ne pa za razbijanje in dlakocepstvo.

Zelo mi je všeč, da se je vsaj nekaj domobrancev ohranilo. Ako to ni tajna, mi, prosim, javite, koliko vas je ostalo.

Brat mojega sošolca H. je tudi bivši domobranec in v Argentini. Ako ga vidite in poznate, mu recite, prosim, naj vzame mamó k sebi, ker je ona tam doli v obupni mizeriji in od vsega, kar je pretrpela, morda ni čisto pri sebi. Mlajši brat nima navade odgovarjati na pisma, sicer bi kot sošolca in somišljenika še imela stik.

Mislím na to, da se malo bolje seznaním z zgodovino domobranstva; nakar bi rad napisal posebno študijo o slovenskem domobranstvu. Ali obstaja že kakšna taka knjiga?

Ne pozabite, da ste mi zelo pri srcu vsi slovenski borci. Ko sem leta 195. zapustil domovino, sem se poslovil tudi od v travnik spremenjenega pokopališča na ljubljanskem gradu. Na trati je ležal šopek cvetja...

Zelo, zelo me je ganil testament našega pokojnega prezidenta, o katerem sem že tudi pisal. V bodoče hočem veliko pažnje posvetiti vašim domobranskim zadevam. Bom vam in vsem dragim bratom zelo hvaležen, ako mi sem ter tja pošljete dobro gradivo za tukajšnji tisk.

Naročam se na TABOR in upam, da bomo dobro sodelovali. Jaz vas bom informiral o zadevah tu.

Prosim, pazite le v toliko, ker imam svojece v domovini! Pozdravite vse prijatelje od saborca tu med...

Vas prisrčno pozdravlja vaš zvest in borben rojak

I. I.

Spoštovani gospod urednik!

Revija Tabor nam je všeč in vsi, ki se trudite pri izdaji, pristrčno pozdravljeni.

Franjo Mejač

NA UREDNIŠKI MIZI

Soborec. Prijatelju, ki Vam je dal TABOR, da smo tako prišli v stik, pa posebej Vam za pismo: bratska zavalala in navdušen pozdrav! Nismo si mogli kaj, da Vašega pisma ne bi objavili, da bodo naši bralci širom velikega sveta vedeli, kakšne prijatelje imamo — med mlajšo generacijo, ki naše borbe ni tako neposredno sodoživljala kot mi. Upamo, da Vam priobčitev pisma v obliki, kot smo to naredili, ne bo delala nikakšnih težav. Posebej zahvaljeni za vse, kar ste še storili, pa še prav posebej že v naprej za vse, kar boste še storili. Lahko si mislite, kako radi Vam bomo v vsakršno pomoč. Na Vaše drago nam pismo smo že tudi pismeno odgovorili in bomo gledali, da se naše medsebojno dopisovanje ne bo nikdar več pretrgalo, dokler se ne objamemo v svobodni domovini! Dokler ne preskrbimo drugega gradiva, Vam je samo po sebi razumljivo vse, kar najdete zanimivega v TABORU, na vsake vrste na razpolago. Naprej torej! — Z našim geslom: Svobodni sveta, združite se za Boga — Narod — Domovino, Vas bratsko in toplo pozdravljamo.

DAROVALCI ZA SPOMINSKO PLOŠČO, VZIDANO NA KAPELICI NA SLOVENSKI PRISTAVI

Hren Franc	„ 10	Mohar Lojze	„ 5
Sladič Jože, Massilon, Ohio ..	„ 10	Kranjc Danilo, New Jersey ..	„ 2
Varšek Janez	„ 10	Rupnik Francek	„ 10
Zajec Alojz, Toledo, Ohio ...	„ 10	Šuštaršič Marijan (drugič) ..	„ 10
Zajec Milan	„ 10	Skubic Janez	„ 5
Cenkar Franc	„ 2	Stanonik Ivanka, Geneva, Ohio	„ 2
Burjes Lojze	„ 1	štefančič Vinko	„ 5
Gaber Frank Rev., Minnesota	„ 5	štepec Tone	„ 5
Grum Jakob	„ 5	štepec Ciril	„ 5
Hočevnar Stane	„ 5	Verhovnik Vinko	„ 5
Hočevnar Stane	„ 5	Vidergar Ivan	„ 5
Hautman Ivan	„ 5	Zajec Karol	„ 5
Lekšan Rudi	„ 2		
Modic Lojze (drugič)	„ 5		

(Sledi)

SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO DELO VSE SLOVENSKE EMI-
GRACIJE IN NIHČE NE BO IMEL PRAVICE ZASLUG. VSA
PRAVICA BO PRAVICA REVEŽEV, ZASLUGA PA PRIPADA
NAŠIM MRTVIM. SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO IZGOVORJE-
NI KOT POMOČI POTREBNIM SLOVENCEM IN ZA VSTOP
NE BO POTREBNA LEGITIMACIJA.

V S E B I N A

Ob petdesetletnici sovjetske revolucije (Dr. Tine Debeljak)	289
Naši Vsi Sveti	295
NAŠE ŽENE	
Ga. Olga Rupnikova	302
Ga. Ema Kessler-Blejec	306
V spomin prvim žrtvam komunistične revolucije pred 25 leti v Sloveniji (Dr. Tine Debeljak)	307
IZ RDEČEGA RAJA	313
Senene vile (Stane Pleško)	315
IZ DRUŠTEV	317
ZA BELEŽNICO	319
IZ PISEM	319
NA UREDNIŠKI MIZI	III
Sklad za spominsko ploščo (I)	III

Correo
Argentino
Sucursal
Villa Madero
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 8133

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 2619